

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnishva prejemam:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5 50
na mesec	1 90

Izšaja vsak dan zvečer izvenredni nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjska peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6 50
na mesec	2 30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Vseučiliški shod.

V veliki dvorani »Mestnega doma« se je vršil v soboto zvečer vseučiliški shod, ki je imel namen, ponovno dokazati, da živi v Slovincih potreba po lastnem vseučilišču tako živo, da te zahteve noben terorizem, in naj prihaja od katerekoli strani, ne more zatreti. Sicer le skromno majhen del one slovenske inteligence in onih, ki živo čutijo potrebo slovenskega znanstvenega središča, se je udeležil tega zborovanja, nič manj pa ni to nikakršna fraza, če poudarjamo, da ideje, katerim je dal izraz sobotni vseučiliški shod, žive v ogromni večini slovenskega naroda. Je to ena najnaprednejših idej, lahko jo imenujemo najbolj napredno, da si želimo in da zahtevamo svoje lastno umstveno središče, je pa to tudi obenem tako narodna ideja, da se niti njeni ljuti nasprotniki, klerikalci, niso upali nastopiti proti tej ideji, marveč so jo morali prikriti po svoje, da so mogli še nadalje slepomišliti pod krinko ljudskosti. Shod je tedaj pokazal v prvi vrsti zahtevo slovenske najširše javnosti, potem pa tudi kako misli in sodi o tem vprašanju napredna javnost.

Kot predsednik je pozdravil pravnik Sajovic zborovalce, v prvi vrsti bivšega župana ravatelj Hribarja, državnega poslanca dr. Ravnharja, deželna poslanca dr. K. Trillerja in prof. Reisnerja, zastopnika »Slovenske Matice« dr. Ilčiča, in narodne gospe in gospodične, v prvi vrsti gospe dr. Tavčarjevo ter zastopnike akademskih društev.

Kot prvi govornik je nastopil državni poslanec

dr. Ravnhar,

čegar govor prinašamo zaradi njegove temeljitosti in polnem obsegu.

Slavni zbor! Govoril vam bo za menoj mož s katedra, upam, da bodoči profesor slovenskega vseučilišča. Z vsvo temeljitostjo vam bo dokazal stvarno potrebo lastnega vseučilišča za Slovence. Pred vami stoji sedaj politič. Ne bi smel kot tak govoriti na zborovanju, ki mu je predmet: zahteva po lastnem svetišču, kjer se podajajo narodu slovenskemu najvišja izobrazba na narodni podlagi. Profaniral bi to zahtevo. Toda politično so iz zadeve napravili naši narodni nasprotniki, ki prav s političnimi argumenti — saj stvarnih nimajo — nasprotujejo uresnitvi te srčne zadeve slovenskega naroda. Vlada je, žal, akceptirala te argumente, napravila jih za svoje, delo-

ma iz bojazni pred nemškim terorizmom, deloma pa, ker prihajajo na pol pota nasproti njenim lastnim željam. In prav da izpodbijemo tudi te politične razloge, je treba, da se od časa do časa tudi z naše strani oglasi politik.

Ali je morda stvaren prigovor proti ustanovitvi slovenskega vseučilišča v Ljubljani, ako je še leta 1901 ob vseučiliščni razpravi v državnem zboru celjski poslanec dr. Pommer, po poklicu nemški profesor, poudarjal, da je slovensčina nesposobna, da se v nji predava znanost. Že poslanec Ploj je takrat tega nemškega učnjaka prav dobro zavrnil z Goethejevimi besedami: »Kdor kakega tuje- ga jezika ne pozna, ta tudi svojega jezika ne pozna.« Temu dodajem: »Kdor svojega jezika ne spoštuje, zančuje svoje lastno materinščino.«

Toda ne glede na to bi zaklical: »Oni časi so že davno minili, ko je grof Auersperg, po poklicu nemški pesnik, smel izustiti besede, ki so za nemške šoviniste postale krilate besede, da spravi vse slovensko slovesstvo v malo culico!« Velika drznost je, še danes prihajati s tem razlogom, drznost tem večja, ker ga uveljavljajo ljudje, ki ne poznajo niti našega jezika, niti slovenske literature. Jezik, ki nam ga je ustvaril Anastazija Grina veliki učitelj France Prešeren, jezik, ki so nam ga iz njegovega bogatega samorodnega zaklada izokali Levstek, Stritar, Jurčič, Levček, jezik, ki v vsej milini doni k srebnim strunam Gregorčičevim, Aleksandrovim, Kettejevim, Zupančičevim jezik, ki ga nam v vsej njegovosti in lepoti prikazuje Cankar — ta jezik, da bi bil nesposoben za znanstveno predavanje!! Pevec ga hvalijo, da je poleg italijanščine najblagolagnejši. Ta jezik je kodificiral Pleteršnikov slovar, monumentalno delo, za katero bi nas smel zavdati marsikak, po številu večji narod nego smo mi. Slovinci, delo, ki nam je živ dokaz za vse bogastvo slovensčine.

V njej se vrši poduk v ljudskih in srednjih šolah, vhod si je priborila v sodno dvorano ter v domače naše parlamente, odra nam doni v najčistejši obliki, v njej pišemo knjige, tudi znanstvene, in časopise. Imamo popolno pravno in sodno — zdravniško terminologijo, pripravila se tehnični slovar. Vsi zakoni so prevedeni na najlepšo slovensčino. Kdo je, ki bi v polnem poznanju tega jezika danes mogel še govoriti o njega inferiornosti. Nasprotno rečeno, visoka razvojná sposobnost slovensčine je dokaza-

na s tem, da se je le-ta razvila do današnje popolne lepote v razmeroma kratki 60letni dobi, v kar so drugi jeziki — tudi nemščina — rabili stoletja.

Ako sem se ob tem argumentu, ki ga navajajo naši nasprotniki mudil dlje časa, sem to storil samo zategadelj, da dokazem na tem primeru, da so njihovi argumenti le na videz stvarni, v resnici so pa to argumenti političnega značaja. Taki so vsi po vrsti in med nje je šteti tudi razlog, češ, da nimamo niti znanstvene literature, niti svojih profesorjev. Ta argument je še vrhu vsega poln rabulistike, saj so Nemci sami dobili svojo znanstveno literaturo stoprav na univerzah, tudi oni niso imeli profesorjev, predno so se imeli univerze. Ne bi verjel, ali resnica je, da prav s tem razlogom je pobijal naučni minister državnega poslanca pl. Sukljeta izvajanja glede slovenskega vseučilišča leta 1891. v proračunskem odseku, kakor je bil to enako storil dvajset let prej v državnem zboru poznejši pravosodni minister dr. Glaser. Pa že takrat je poslanec dr. Costa dobro poudarjal, da je to golci circulus vitiosus. Take razloge pobijati na resni razpravi, bi se reklo, tepsti se z mlino na veter.

Ob vsaki priliki, tudi ne samo kadar gre za kako slovensko vseučilišče, se takoj krakajo Nemci na svoj evankajoči žep ter nam bahato pred očujejo svojo davčno moč. Ne glede na to, da je absolutna nemogućnost, to davčno moč izračunati do vinarja, kakor to oni store, da je torej tak račun velik humberg, pa je poudarjati, da je pri tem računu ločiti direktne davke od indirektnih. Dočim znašajo neposredni davki okroglo 350 milijonov, znašajo indirektni, ki se torej precej enakomerno visoko porazdele po glavah, okroglo 1 milijardo in 89 milijonov kron. Da torej 14 milijonov Slovanov plačuje več davkov, nego 8 milijonov Nemcev, to ni težko preračunati, kakor tudi to ne, da prvi odrajujejo več krutnega davka, nego drugi. Ali tudi pri neposrednih davkih bi se dalo prav uspešno utemeljiti trditve, da končno le navadna delavna fizična sila stvarja kapital in ta sila je po vseh raznih v Avstriji po veliki večini — žalibog — slovenskega rodu.

Toda prav s celokupnega državnega stališča je čisto odločno protestirati proti nazoru, da je vsakemu narodu v zadostitev njegovih gospodarskih in prosvetnih potrebščin s strani države dajati le toliko sredstev na razpolago, kolikor ta narod

prispeva k celokupnim dohodkom. Čemu pa potem država? Saj državna ideja pravzaprav ni drugega, nego neka združna ideja, ki postavlja načelo solidarnosti, vsi za enega, eden za vse, skupnost podpiraj šibkejšega, kjer le - ta potrebuje podkrepitve in podpore.

Ugovori naših narodnih nasprotnikov so torej piškavi in ničevi. To dokazati nam je mogoče ne samo iz šibkosti teh ugovorov samih, ampak z dokazili, ki so nam jih dali nasprotniki ideji slovenskega vseučilišča sami na razpolago.

Tako je nemški minister - grof Stadion na dr. Ulepičevu interpelaciji v državnem zboru že leta 1849. izrazil prepričanje o koristi, da o potrebi visoke šole za jugoslovanske pokrajine. Za prikladno mesto, kjer naj se ustanovi univerza, je smatral Ljubljano. Petdeset let kasneje je podal izjavo skoro enakega smisla naučni minister Nemec Härtl. Ali naj še poudarjam, da smo imeli leta 1849 v Ljubljani vseučiliška predavanja v slovenskem jeziku, da se je v tem jeziku predavalo do leta 1856. v Gradcu, da je vlada leta 1870. stavila v proračun vsoto 3600 gld. za slovenska predavanja v Gradcu?

Položaj, kakršen je dejanski obstajal, je potemtakem jasek dokaz, da nam je vlada sama ne samo v teoriji, ampak tudi v praksi priznala upravičenost po zahtevi slovenskega vseučilišča.

A bili so tudi Nemci — strankarji, ki jih lahko navajam v dokaz. Bili so baron Schwegel, dr. Schaffer, grof Barbo in tovariši, ki jim nihče ne more odrekati, da so — vsaj po duhu — veliki Germani in ki so v deželnem zboru kranjskem prav živahno pledirali za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani, kjer naj se mi- no v nemškem, predava tudi v slovenskem jeziku.

Kako to, da torej nimamo še svojega vseučilišča? — Ker od nemških vladavladana država ne izpolnjuje in ne more izpolnjevati svoje kulturne naloge napram slovenskemu narodu. Vladi izpolnjevati njene dolžnosti, zabranjuje nemški veto, ki padajo pred njim na kolena avstrijski ministri.

Nemci v svoji megalomaniji živ- ve še vedno v fiksi ideji, da Avstrija je in mora biti nemška država. Zagotavljam jih, da prav gotovo pride dan, ko bodo korenito ozdravljeni te duševne svoje bolezni. Dotlej bo še mnogo boja in mnogo vlad se bo še spodtaknilo ob pragu, ki je čez en

samo en korak do narodne strpnosti, pravičnosti in absolutne ravnopravnosti. Mir nastane v Avstriji stoprav tedaj, kadar pride državnik, ki bo imel dovolj poguma, da z vso odločnostjo napravi korak čez ta prag.

Dotlej bo trajal boj, ki na naši strani ni drugega, nego boj za pravico in ravnopravnost. Pa se čudijo, da Avstrija niti na gospodarskem, niti na kulturnem polju ne uspeva tako, kakor sosedne države! Naravnost frivolen pa je očitek, da Slovinci nismo še kulturno razviti. Kdo pa je kriv temu, če ne oni, ki nam odrekajo pravico do samolastnega kulturnega razvoja in ki nam ne privošči- jo niti najprvotnejših pripomočkov za kulturni razvoj. Potem se pa še rogati nam, češ, niste kulturni — ali je to kulturno? Prav prijazno se zalhaljujemo na taki kulturi, ki nam jo ponujajo tu na jugu naše države in ki poganja najlepše svoje cvetke v Celovcu, Celju, Ptuj, Mariboru in Gradcu. Slovinci smo v tem pogledu nekoliko razvajeni, saj smo v svoji prošlosti bili preslahi ob virih vse drugačne kulture, bila je italijanska, bila je francoska, ki nam je pred 100 leti brez prošnje naklonila to, kar nam danes po sto letih neumljeno odrekajo avstrijske vlade — vseučilišče, ali kakor se je pred sto leti imenovalo — école centrale.

Avstrijska vlada je po svojem birokratizmu prevzela nalogo ponemčevanja v slovenskih deželah, kar smo dosegli, smo dosegli le samo z največjimi žrtvami in proti volji nemško mislečih vlad. Da je temu res tako, nam ni treba segati v preteklost, naj vam dokazuje najnovejši škandal — sit venia verbo — državne obrtne šole v Ljubljani. Zadevo, ki smo jo imeli takorekoč že v žepu, za katero je ljubljanska občina do- prinesla velikanskih gmotnih žrtv in za katero je celo vlada sama v letošnji proračun stavila potrebne vsote — to zadevo nam je tik pred otvortvijo, tikoma pred pričetkom šolskega leta vedel preprečiti v finančnem ministertvu sedeči nemški birokrat. Treba bo največjega napora, da spravimo zadevo zopet v pravi tir.

Iz tega slučaja pa lahko spoznate, gospoda moja, da moramo zlasti mi Slovinci vse svoje kulturne potrebe zahtevati in izvojevati v trdem političnem boju. V tem boju bomo izvojevali slovensko vseučilišče in prav tudi zategadelj se čutim legitimiranega, da govorim pred vami kakor politik.

Že nekaj časa sem je vse tilo o tej naši »stari pravdi«, kakor da bi

LISTEK.

Ljubezen in sovraštvo.

Povest.

(Spisal Anton Antonov.)

(Dolge.)

S svojo mogočno besedo in s svojo neizmerno ljubeznivostjo jih je tako navezala nase, da se je človeku moral oko zasoliti veselja ob pogledu na te malčke in palčke, s kakim spoštovanjem in zaupanjem so zrlji na svojo vzgojiteljico - učiteljico Rozalijo Srebotnjakovo.

Dve leti je nemoteno služila tej svoji vzvišeni ideji. V tretjem letu, njenega delovanja za ljudsko prosveto, torej letos, se je pa še nekaj prikradlo kar tako nehoti v njeno srce, ki ga je dokaj razburkalo in vzvalovilo.

Zaljubila je gospoda Ivana Zamejca, ki ni bil sicer prenapeten človek, ali ljubiti ni znal. On ni poznal nikake ljubezni v svojem sre. Menil je, da se mora oženiti samo zato, ker potrebuje njegovo obširno gospodarstvo gospodinje, kakor mu je potreba plugov, bran, volov ali konj.

Kakor pa si kmetovalec izbere in kupi za svoje gospodarstvo taka

sredstva in orodja, ki mu več koristijo, tako mnenje je imel Zamejec tudi o ženskah, oziroma o svojih nevestah.

Zato pa ni prav nič čudno, da si je takoj pri prvi priliki hotel prebrati. Zahotelo se mu je po Mili, ker je uvidel, da je bogatejša in lepša od Rozalije.

Rozalija je takoj zapazila, da jo Zamejec zanemara, ter se je ogiblje, kadar se ji le more. Uganila je seveda kmalu, kaj je vzrok temu Zamejčevemu obnašanju.

»Ta lepa in zapeljiva Kranjica mi je vkradla njegovo srce,« je ihtela nesrečna učiteljica. Zamerila je strašno Mili, Zamejcu pa takoj odpustila. Zasovražila je nečakinja bogate gospe Vernikove ter se je vselej ognila.

Otroci, njeni učenci in učenke, pa so pravili z žalostnim in skrbnim srcem, da ima gospodična učiteljica vselej, ko pride zjutraj v šolo obokane oči...

Kancelist Gaber je letos še večkrat prihajal v Podravje, kakor je bila sicer njegova navada. Zato pa je natanko proučil vse gospodarske in ljubezenske razmere v Podravju. Vse mu je bilo znano. Saj se je pa tudi trudil na vse kriplje, da bi ublažil velikansko sovraštvo v srečo nesrečno zaljubljene učiteljice napram dobri

in lepi deklici Zelenkovi Mili. Izprva ni vedel za koga bi se pehal. Ali bi pomagal nerodnemu svojemu prijatelju do Milinega srca, ali bi delal za Rozalijino srečo?

Odločil se je za prijatelja gladiti pot do Milinega srca. Učiteljici je pa sklenil na kak drug način pomagati ter ji utolažiti ljubezni željo srce.

»Gospodična, pa mene vzemite,« ji reče nekaj dni pred svetno nedeljo, ko sta sedela v družbi obeh učiteljev v Jožkovi gostilni. »Kaj nisem zal fant!! Denar imam pa tudi.«

»Vas bi že marala, gospod kancelist, da se nisem zaljubila v Ivana, ki ga nikdar več ne pozabim,« de obupno Rozalija.

»Tako sem slišal že gotovo nad stokrat,« ji je pravil kancelist. »Kadarkoli sem se ponudil kaki gospodični, pa sem bil vedno prepozen. Vsaka bi me rada, samo če bi se ne bila zaljubljena v drugega. Pa tudi pri vdovah sem imel tako smolejo.«

Učiteljica se na široko zasmeje. »V: ne veste, gospod kancelist, kako je to hudo,« je menila učiteljica.

»Da bi ne vedel, pa bi bil še vedno srečen in zadovoljen,« se zasmeje štiridesetletni samec. »Sicer pa se tudi sedaj počutim srečnega. Gospodična, če hočete, pa se vzemi-

va! Naveličal sem se samskega življenja.«

»Ne norčujte se vendar iz zapuščenega dekleta,« reče prvi učitelj z zaničevalnim zasmehom.

»Vesela bodi Rozalija, da si se ga oprostila,« jo tolaži drugi učitelj. »Kmet ni za izobraženo dekle. Dolgočasno in pusto življenje bi imela ob njem.«

Rozalija na te besede zahteti ter zbeži v svojo sobico, ker je stanovala v tej gostilni.

»Nepremišljeno si rekel, prijatelj,« mu očita kancelist. S takimi kočljivimi stvarmi se mora ravnati oprežno.«

»Je vsaj elišala resnico,« se zagovarja drugi učitelj.

»Tustimol!« vzklíkne kancelist spoznavši, da je današnji dan izgruben za spravo med Rozalijo in Milo. »Na svetno nedeljo, prijatelj, vsi na Zago! Vsi, ki se prištevajo k inteligenci v podravski občini, vsi k Brinšku!«

»Vsi, vsi!« vzklíkne veselo učiteljica.

»Dve gosta iz Pristranja pojdetu tudi z nami,« jima priporočuje kancelist. »Eden je moškega, drugi je pa ženskega spola najlepše vrste in najfinejše kakovosti. Prijateljica je Zamejčeve neveste. Moški je pa njen oče. To bo krasna zabava, prijatelja!«

»Ti si krasen dečko!« vzklíkne učiteljica obenem.

»Pa zagotovo!« jima zapretil kancelist ter se poslovi.

Zavil je že d v Vernikovim, kjer mu je že pred dvema dnevoma povedala Mila, da pride Sušnikova Zalka na svetno nedeljo v Podravje. Tu najde Zamejca, ki se je bil že nekoliko privadil Mili ter nekoliko kratkočasneje kramljal z njo. Teta je imela nekaj opravka pri poslih. Naročila jim je, kam naj se vozi gnoj, katera njiva naj se preorje, in koliko krompirja naj se še obreže za saje. Oskrbnik se je bil namreč odpeljal v bližnje mesto kupovat nekaj neobhodnih potrebščin. Dveh novih plugov je bilo potreba, štirih bran, dveh plujenj in nekaj grabelj.

Z zadovoljstvom je opazil kancelist, da Mila vendar le prijazneje občeje z njegovim prijateljem. Jel je upati, kakor je tudi upal Zamejec sam.

Mila pa, ki je dobivala redno vsak drug dan drobno pisemce od svojega srčanega ljubčka, se je šalila, smejala ter poredno in hudomušno ljubimkovala z očmi zdaj za Zamejcem, zdaj za Gabrom, ki se seveda tudi ni branil prijaznega pogleda lepega dekleta.

(Dolge prihodnjaj.)

ngasnilo zanimanje za njo. Pač, čuli smo nekaj jeznih udarcev in vzklikov, ko so nam v delnem dvorcu konfiscirali vseučiliški zaklad. Od izvestne strani se je takrat reklo, kaj bomo mi zbirali denar za take stvari, ki nam jih mora država sama dati. To bi bilo vse prav lepo, če bi se vladna zavedala te svoje dolžnosti, toda slučaj obrtne šole nam kaže, da nam vlada ni voljna dati niti tedaj, kadar sami doprinesemo tudi največje žrtve. Prav tako je, ako bi čakali, da nam vlada zgradi vseučiliško poslopje, bilo bi to o svetem Nikoli in bog ve, ako prav tega ne želijo oni, ki v demagoški pozi vpijejo skozi okno, država nam mora zidati poslopja.

Toda slovenska javnost pozna čimtelja, ki ni nikdar miroval, ampak držal zadevo slovenskega vseučilišča v stalnem gibanju. To je bilo in je še danes slovensko dijaštvo, mladina slovenska; ona, ki na lastnem telesu, časih v prav neprenehnem pomenu besede, občuti potrebo po lastnem domačem ognjišču znanosti. Bodi ji izrečena iskrena hvala tudi s tega mesta! Naj še nadalje budi in drami, zakaj klic po slovenski univerzi mora biti v državnem zboru kakor tudi v večini zborih in drugih korporacijah naš: ceterum censeo!

Kot drugi govornik se je oglasil priznati docent iz Prage

dr. Rostohar,

ki je izjavil približno sledeče:

Odveč bi bilo govoriti o potrebi slovenske visoke šole, pač pa je potrebno razmišljati o ciljih in potih k rešitvi vseučiliškega vprašanja. Če vzamemo v pretres to, kar je storil vseučiliški odsek v Ljubljani, moramo priznati, da je bilo to vse pre malo in občutiti moramo potrebo po ustanovitvi nekega vseučiliškega društva. Ravno pri vseučiliškem vprašanju so se delale skoro dosledno napake in ena teh napak je tudi mnenje, da je mogoče vseučilišče doseči potom politične akcije. Naši poslanci so sicer v parlamentu ropotali za vseučilišče, med tem pa je zastajalo stvarno in strokovno delo, katero moramo opraviti mi Slovenci sami, katerega ne moremo pričakovati od drugih. Treba pa nam je, da dosežemo svoje vseučilišče:

1. zadostnega števila učnih sil,
2. strokovne znanstvene literature in

3. vseučiliške knjižnice, institutov, laboratorijev in drugih naprav. Za to poslednje je obvezana skrbeti vlada, toda tudi tu nam je treba računati z velikimi težavami. Kar se pa tiče druge zahteve, strokovne znanstvene literature, je treba vpoštevati, da tudi slovenski znanstvenik ne more opravljati svojega znanstvenega dela zastonj in da je upravičen, zahtevati za svoje delo tudi plačilo. Kakšno naj bi bilo to plačilo in od kod naj bi prihajalo, vemo vsi dobro. Najmanj pa, kar lahko zahteva slovenski znanstvenik, je, da ni primoran tiskati svojih habilitacijskih spisov na svoje stroške. Žal, je v tem pogledu pri nas zelo malo zanimanja in polje še široko odprto. Strokovna literatura za naše vseučilišče pa bo mogla šele tedaj obrodit, če bodo skrbeli za njo slovenski znanstveniki sistematično in iz poklica. In s tem pridemo na prvo zahtevo po akademskih učiteljskih silah. Za te pa smo dolžni sami skrbeti in ravno v tem pogledu nam je treba največje pozornosti, da se naše sile ne razcepijo. Smoteno mora biti izbiranje učnih predmetov in smotena mora biti koncentracija učnih sil.

Slovensko vseučilišče moremo doseči le potom drugega vseučilišča, to je dejstvo, ki je mora priznati vsakdo. Pred leti smo se oddčili za češko univerzo v Pragi, od klerikalne strani pa se je začela opozicija, ki je te ideje le škodovala in zadržuje doslej, med tem ko klerikalci od tega zadrževanja tudi nimajo nobenega uspeha. Vprašanje slovenskega vseučilišča je sedaj skoro popolnoma v naprednih rokah in bo dočakalo ugodno rešitev, če ti krogi le vzdrže vse žrtve, ki se jih zahteva od njih. Če imamo enkrat učiteljske sile, lahko prisilimo vlado, da ugodni našim zahtevam. Do akademskih učiteljev pa bi prišli najkrajšim putem na ta način, da omogočijo štajerske posojilnice trem, kranjske trem, Ljubljana trem, Trst dvema in Goriško enemu habilitacijo. V par letih bi imeli potem učne sile. Pri tem pa je treba še vpoštevati, da bi denarne žrtve nikakor ne bile tako zelo velike, ker bi bili med onimi, ki bi hoteli habilitirati, tudi nekateri državni uradniki, ki dobe v to svrhu dopust in bi s primeroma majhnimi podporami lahko dosegli svoj cilj. Da pa vse to delo dobi smotrenost in da se izvrši delo po enotnem načrtu, je treba ustanoviti vseučiliško društvo.

Nato razpravlja govornik o načinu dela, ki bi je imelo opravljati društvo in o jezikovni izpolnitvi potom znanstvenih publikacij ter presoja važnost podpore od strani Čehov v tem vprašanju, posebno pa praškega vseučilišča.

Vse one pa, ki se zavzemajo za krakovsko vseučilišče, pa bi vprašali, ali imajo pokazati kaj pozitivnih uspehov na krakovskem vseučilišču in ali je morda tam za Slovence lažje priti do svojega cilja, kakor v Pragi. Vsaka gonja proti Pragi je naroden in političen greh.

Kot tretji je govoril pravnik Železnikar poudarjajoč potrebo podrobnega dela in koncentracije tako nčnih moči, kakor dijaštva na eni univerzi. Slovenci sicer nimamo prav ničesar proti vseučilišču v Krakovu in si želimo s Poljaki kar naj-ožjih stikov, vendar pa vidimo v praškem vseučilišču, vsaj kolikor so nam dokazale izkušnje, najbolj enostavno rešitev slovenskega vseučiliškega vprašanja. Konča z apelom na slovensko javnost, da naj podpira slovensko dijaško podporno društvo v Pragi, kar je velikega pomena za koncentracijo slovenskega dijaštva v Pragi. Če imamo provizorij svojega vseučilišča, imamo tudi bodočnost.

Nato prečita pravnik Štor sledečo

resolucijo:

Slovenci, zbrani na shodu v Ljubljani 23. t. m.

1. zahtevamo, da se zaeno z italijanskim vseučiliškim vprašanjem reši tudi slovensko;

2. pozivljamo slovensko javnost, oziroma poklicane kroge, da se z vso energijo poprimejo akcije za slovensko univerzo in pozivljamo dalje vseučiliški odsek, da se preosnuje v splošno stanovsko vseučiliško društvo;

3. smatramo za smoteno in potrebno, da se slovenske učne sile in dijaštvo koncentrirata na eni univerzi in sicer na češki univerzi v Pragi;

4. pozivljamo slovensko javnost, da posebno izdatno podpira slovensko dijaško podporno društvo v Pragi, ker se s tem omogoči potrebna koncentracija slovenskega dijaštva v Pragi;

5. zagotavljamo svojo hvaležnost češkemu narodu za njegovo dosedanje naklonjenost našim kulturnim stremljenjem;

6. izjavljamo, da slovenska napredna javnost ne goji nobenih apatij do poljskega naroda ali njihovih univerz, ampak da si želi kot zastopnica pravega Slovanstva med Slovenci najožjih kulturnih stikov s poljskim narodom. Češko univerzo v Pragi pa volimo zato, ker je v sedanjih razmerah razvidno, da potoma te univerze lažje in prej pridemo do lastnega vseučilišča.

7. Pridružujemo se zahtevi bratov Hrvatov po reciprociteti zagrebskega vseučilišča.

Resolucija je bila soglasno z odobravanjem sprejeta, naker je predsednik, pravnik Sajovic, zaključil z zahvalo udeležnikom vseučiliški shod.

Cvetlični dan v Ljubljani.

V soboto ob pol 5. popoldne se je pričel v Ljubljani prvi cvetlični dan. Ta za Ljubljano nova prireditve je vzbujala mnogo zanimanja ne samo v Ljubljani, ampak po vsej Kranjski in po Slovenskem sploh. Še povečalo pa je splošno radovednost pisanje časopisov. Nemško časopisje, posebno »Grazer Tagblatt«, je takoj iz početka pisal hujskajoče članke proti cvetličnemu dnevu, češ, da je le pretveza za nove septembrske izgrede, njemu se je pa pridružil še slovensko klerikalno časopisje, »Slovenec« in »Domoljub«, ki sta iz strankarske ozkosrčnosti napadala na najostudnejši način našo humanitarno prireditev. Boj kot od te strani pa ni cvetličnemu dnevu niti najmanj škodoval. Res je »Slovenec« povzročil, da je nekaj klerikalnih nestrpnostev sirovo odklonilo slučajno ponudeno cvetlico, znanim klerikalcem in Nemcem se pa sploh niso ponujale, ker smo se držali principa, naj se nikomur ničesar ne vsiljuje. Vendar pa moramo priznati, da so se pravi Nemci v Ljubljani taktno obnašali. Le v soboto se je priteplo v Ljubljano 14 Karnijolcev v svojih društvenih barvah, ki so izzivali po javnih ulicah v času, ko so napredni dijaki ravno zborovali v Narodnem domu. Proti tej provokaciji je vodstvo cvetličnega dne takoj protestiralo pri mestnem policjskem uradu, g. drž. poslanec dr. VI. Ravnihar pa je vsled tega izzivanja Karnijolcev, ki je imelo očitnični namen, izzvati kravale, ki bi povzročili prepoved cvetličnega dne, interveniral pri deželne vlade svetniku g. vitezu Laschanu, kjer je dosegel, da nemški burši niso smeli več na ulice. Zato jih je dr. Eger baje odpeljal na izlet v Železnike. Deželna vlada je na željo klerikalcev sicer izvela od splošnega dovoljenja, prodajati cvetlice po vsej Ljubljani, nekaj klerikalnih gostilen, kamor bi na itak ne stopil noben naprednjak, kaj šele dostojna gospodična. Tako je minil cvetlični dan v popolnem redu in se je zopet izkazalo orožništvo in voja-

štvo, ki je bilo pripravljeno v nedeljo, kot popolnoma nepotrebno.

Kakor znano, je »Organizacija svobodnomiselnega naroda« naprednega dijaštva sklenila, da se priredi v Ljubljani cvetlični dan. Vedno večje število slov. akademskega dijaštva, ki je po večini odvisno od pomoči podpornih društev, je provzročilo namreč tako zmanjšanje podpor dijakom in tak slab denarni položaj pri podpornih društvih, da je postala sanacija podpornih društev življenska naloga dijaštva. Napredno dijaštvo je torej sklenilo, po vsej domovini prirediti veselice, gledališke igre in predavanja v korist podpornih društev, »Organizacija svobodnomiselnega naroda« dijaštva pa je naprosila slovenske narodne dame, da skupno prirede cvetlični dan v prid dijaškemu podpornemu društvu »Radogoj« v Ljubljani. Narodne dame v Ljubljani so se z veseljem zelo mnogoštevilno odzvale vabilu k sodelovanju, izvenljubljanske pa so zagotovile cvetice ali izdelovanje umetnih cvetk. Pokroviteljstvo cele prireditve je prevzel ravnatelj banke »Slavije« in predsednik »Radogoj«, g. Ivan Hribar, ki si je kot ustanovitelj »Radogoj« za slovensko dijaško podporno vprašanje pridobil mnogo zaslug.

Predpriprave je vodila O. s. n. n. d., na čelu ji predsednik Milko Naglič, zaeno z odborom za cvetlični dan, kateremu je načelovala blagorodna gospa Franja dr. Tavčarjeva. Pri pripravih za cvetlični dan je sodelovalo tudi akad. fer. društvo »Prosveta«. Lahko si je misliti kako ogromno delo sta imela O. s. n. n. d. in odbor za cvetlični dan s pripravami za tako velikansko prireditev, ki zahteva toliko sodelovalcev in tako detajlirano organizacijo.

Vendar se je požrtvovalnemu in trudopolnemu delu pripravljanih odborov popolnoma posrečila ureditve za cvetlični dan. Splošno se je Ljubljana razdelila na cvetlična okrožja, vsako s strogo omejenim delokrogom, ki se je raztezal na določene ulice in javne prostore. V vsakem cvetličnem okrožju je dama načelnica v posebni okrožni cvetlični zalogi vodila vse posle. V naslednjem navajamo cvetlična okrožja po mestnih okrajih in gospe okrožne voditeljice: I. 1. »Pri zlati ribi« (ga. Bernatovičeva); 2. ga. Vida Pogačnikova na Mestnem trgu; 3. Zalaznik (ga. Desanka Iličičeva) in 4. Mestni dom (ga. notar Hudovernikova). II. 1. Ga. Černetova na Poljanski cesti; 2. Ga. Predovičeva na Ambroževem trgu. III. Hotel Tratnik (ga. A. Tratnikova); 2. trgovina Mally (gospa Mallyjeva); 3. gospa Trškanova na Zaloški cesti; 4. gostilna Pavšek na Martinovi cesti; 5. gospa Podkrajškova na Resljevi cesti št. 24 in gostilna Mikuz v Kolodvorski ulici. IV. Kavarna Evropa (ga. Ružičkova); 2. Glavna pošta (ga. Widrova in J. Ozmečeva); 3. Narodni dom (načelnice namestnica gđ. Elza Svetkova); 4. gospodična Dolinarjeva na Bleiweisovi cesti; 5. Narodna kavarna (gospa Planinškova); 6. Kavarna Prešeren (ga. Kremova); 7. Restavracija »Novi sveti« (ga. dr. Svigljeva) in 8. Hotel »Tivoli«. V. Gostilna Marčan na Rimski cesti; 2. gostilna Mrak (ga. prof. Franketova); 3. Matjanova gostilna na Turjaškem trgu in 4. ga. dr. Tavčarjeva na Bregu. VI. Ga. prof. Stičeva za Krakovsko predmestje. VII. ga. Pi-bernikova za Karlovsko predmestje. Vsaka izmed gospa-sodelovalk je prispevala po večini več kakor 200 cvetlic, deloma svežih, deloma umetnih. Razentega pa so se pri ge. A. Widrovi stekale evetne pošiljke iz vse Slovenske, ki so se porazdelile v razprodajo po okrožjih.

Okrog 150 gospodič, ki je bilo v nedeljo 24. t. m. na ulicah, ki se ne-umorno prodajale kljub nestanovit-nemu in večmoma deževnemu vren-menu cvetke, ki je bilo izvečine zelo lepo. Mora se reči, da tako lepih cvetk nismo videli pri nobenem cvetličnem dnevu. Poleg umetniško-lepo izdelanih papirnih aster, kri-zantem, nagljev in vrtnice so bile sveže cvetlice — specialiteta cvet-ličnega dneva v Ljubljani — z ve-seljem pozdravljene.

Vsaka gospodična prodajalka je imela svoj zaprt nabiralnik. Iz lju-beznivosti in naklonjenosti do člo-vekoljubne prireditve so namreč »Mestna hranilnica ljubljanska«, »Kmetiska posojilnica za ljubljansko okolico« in »Zveza slov. združg« posodile svoje lične domače hranilni-ke, ki so se izkazali kot skrajno praktične za tako nabiranje.

Cvetlični dan se je v Ljubljani pričel v soboto, 23. t. m. ob pol 5. po-poldne. Dasi je lil skoro neprestano dež, vendar so cvetlična okrožja: »Pri zlati ribi«, ga. Vida Pogačnik, Narodna kavarna, Glavna pošta in kavarna Prešeren takoj stopila v akcijo in že zvečer je bilo pri pro-menadah vse okrašeno s kupljenimi cvetkami. Pri vseučiliškem shodu so se pod vodstvom ge. Hudovernikove

in enako v dež. gledališču od gđ. igralk in gđ. Pisce Tavčarjeve in gđ. Danice Skaletove prodajale evetke za »Radogoj« pod načel-stvom ge. Avgusta Danilove. Glavna prodaja pa je bila večeraj, v nedeljo. Ob desetih popoldne je bila že skoro vsa Ljubljana v rožah. Gospodič-ne-prodajalke so prišle v tako hudo rutino, da so Ljubljancani, kot znani kavalirji imeli v resnici vso prilož-nost razviti to svojo čednost, ki bo »Radogoj« skoraj gotovo prinesla nekaj tisočakov. Kdo pa bi tudi za lep pogled in prijazno besedo zopet in zopet ne segel v žep, da vrši naj-lepšo narodno dolžnost. V živahnem tempu se je vršilo razprodajanje, katero je fotograf parkrat otel po-zabljenju s slikami, ki izidejo v »Il-lustrovanem Tedniku«. Poleg lepih toalet in koškov za cvetke sta vzbujali pozornost dve lepi Vičanki v na-rodni nošah. Novost stvari in skrajno neprijetno vreme, sicer ni pustilo razviti te prireditve do za-željene popolnosti, vendar smemo biti z uspehom cvetličnega dne popolno-ma zadovoljni. Žal naši narodni tr-goveci niso, kakor so to storili dunaj-ski trgovci ali kakor bodo to vršili pri cvetličnem dnevu 4. oktobra t. l. graški trgovci, okrasili svojih iz-ložb s cvetjem, pa bodo to gotovo napravili — drugo leto. Za plemeniti trud pri dobri stvari pa vsem sodelovalkam in sodelovalcem cvet-ličnega dneva srčna zahvala!

Komerz.

Zvečer se je razvil v gornjih prostorih Narodnega doma animi-ran komerz v čast sodelujočim da-mam, spojen s plesom. S sodelova-njem Slovenske Filharmonije in »Ljubljanskega Zvona«, ki je zapel dva lepa zbora, je bil cvetlični dan s komerzom zaključen. V zahvalnem govoru se je spominjal g. pravnik Naglič v imenu prirediteljice O. s. n. n. d. vseh onih, ki so s svojim tru-dom pripomogli k tako lepemu uspehu cvetličnega dneva, pa tudi onih, ki so pokazali že opetovano svojo ljubezen do slovenskega dija-štva. V prvi vrsti se je zahvalil rav-natelj in predsedniku dijaškega podpornega društva »Radogoj« g. Ivanu Hribarju, in vsem na-rodnim gospe in gospodičnam, ljubljanskim in izvenljubljanskim, imenoma gospe, ki smo jih že gori imenovali, zlasti ge. dr. Tavčar-jevi v i. Neumorno sta sodelovali z od-borom za cvetlični dan tudi gđ. Vanda Pogačarjeva in Oti Bračkova. Ravno tako gre za-hvala »Prosveti« in dijaštvu sploh. Zahvalil se je nato še denarnim za-vodom za njih naklonjenost, zlasti »Mestni hranilnici ljubljanski«, »Kmetiski posojilnici za ljubljansko okolico« in »Zvezi slovenskih za-drug« in časopisom »Slovenskemu Narodu«, »Jutru«, »Laibacher Zei-tung«, »Zarji«, »Edinosti«, »Soči«, »Učiteljskemu Tovarišu« in »Go-renju«.

Po oficijalnem delu komerza se je razvil ob neumornem igranju Slovenske Filharmonije zelo distin-gviran ples, ki je napolnil veliko dvorano s plesalčno mladino.

Šolska miselja v Celju.

Nezaslišane so krivice, ki se go-de Slovincem na šolskem polju v Celju; to ve danes vsakdo, o tem je nemška gospodinja klika ravnokar tako prepričana, kot pa Slovenci, ki vse to čutijo na lastnem telesu.

V Celju obstaja takozvana ljud-ska šola celjske okolice za dečke, ki ima letos 5 razredov in 3 paralelke. Šolsko poslopje za to šolo je v tako škandaloznem stanu, da bi jo mora-la zdravstvena oblast že davno za-preti. V takem slučaju pa bi prišlo na državno oblast težka naloga, do-voliti zidanje nove slovenske šole. To je pravi vzrok, da se ta šola, ki je zausneca v obraz moderni higijeni, ki bi morala posebno v šolah biti vzgledna, ne podere, zato se čez 400 otrok in cela vrsta učiteljev mora vlačiti po zaduhlih, mokrotnih in temnih šolskih prostorih in žrtvovati ne samo svoje moči, ampak tudi svo-je zdravje.

Kaj pa krajni šolski svet? Ta ima pripravljeno krasno stavbišče, ima pripravljene načrte za moderno šolsko stavbo in ima končno že lep kup odlokov, s katerimi višje šolske oblasti pravične slovenske zahteve odklanjajo. Da nam Nemci ne privo-ščijo tega, da bi se izobraževali na lastne stroške to vemo, čeprav na drugi strani vedno kriče, da živimo od nemške kulture. Evo bratci, tukaj je polje, da pokažete, kako daleč ste že pred nami; to storite najlažje s tem, da svojemu nasprotniku do-velite vsaj to, da se na lastne stroške izobražuje.

Da torej Nemci nove slovenske šole v Celju nočejo, to vemo, da pa cesarska vlada tako važno stvar za-vlačuje to je škandal, ki vpije za neba. To je zahvala vernemu in uda-nemu slovenskemu narodu, ki stoji

na trdni straži proti grabežljivemu sosedu na jugu; niti svojih šol mu ne dovolijo staviti in to na svoje stroške.

Končno naj še omenimo, da se tukaj ne gre za novo šolo, ampak gre se za to, da se za šolo, ki obstaja v mestu Celju že desetletja, postavi novo poslopje, ki bo odgovarjalo sa-nitarnim predpisom, ki jih je glede šol izdala cesarska vlada sama.

Imamo tudi v Celju deklisko šolo in ta je v samostanu. Šolske se-stre podučujejo v osmih razredih in imajo tudi svoj internat. Tudi tukaj, čeprav je bilo šolsko poslopje šele pred kratkim povečano, šolski pro-stori niti od daleč ne odgovarjajo zdravstvenim predpisom. Tudi tukaj se par stotin slovenskih deklic in le-po število šolskih sester mora tlačiti po tesnih sobah.

To šolo pa vzdržujejo sestre in v obilni meri še slovenska javnost. Kako pa pridejo Slovenci, ki že pla-čujejo toliko davka do tega, da ni-majo niti javne dekliske šole. Tudi tukaj oblasti postavijo, ki so jih same izdale, naravnost prezirajo.

Nemci imajo v mestu samem vsega preveč. Imajo krasne šolske stavbe, ki jih polnijo s svojimi in slovenskimi otroci. Zakaj poudarjati moramo takoj, da so te stavbe v pre-mnogih slučajih vzrok, da pošiljajo svoje otroke v nemške šole. Koliko staršev samo iz strahu pred škanda-loznimi prostori v slovenskih šolah vpiše svoje otroke v nemške, koliko otrok se nam vsako leto na ta način odtuji!

Končno naj še omenimo par besed o meščanskih šolah. V Celju sta dve: deška in dekliska in obe ste de-želni. V teh zavodih v katerih se je prej vladalo še precej pravično, je zapihal sedaj drug veter. Poroča se nam iz popolnoma zanesljivega vira, da je vodstvo deške meščanske šole v Celju zavrnilo celo vrsto Sloven-cev, med njimi celo takih, ki so na-pravili pripravljalne izpite z odliko.

V deželnem zboru pravijo gos-podje Slovincem, če zahtevajo svoje šole, da teh ne rabijo, ker je na Sp. Štajerskem nemških dovolj, v nem-skih šolah pa zavračajo naše otroke, ker so slučajno slovenski.

V dekliski meščanski šoli zopet se prepoveduje dekletom slovensko med seboj govoriti, učitelj in učite-ljice na jih razven tega še zasramu-jejo. Stanje slovenskih učenk na tem zavodu je neznosno in vendar je toliko staršev prisiljenih pošiljati svo-je otroke tjakaj, ker drugih izobra-ževališč ni, na drugi strani pa manj-kajo tudi potrebna sredstva, da bi jih pošiljali drugam v šole.

Tudi na obrtnih tečajih je isto: slovenskih ni, v nemške pa naše fan-te sprejemajo in jih tam zapostav-ljajo.

Ker o gimnaziji v Celju in raz-merah na njej pripravljamo nov čla-nek za danes lahko sklenemo slede-če: Slovenci mesta in okolice Celje imajo v šolskih zadevah neznosno stališče. Kako temu odpraviti?

Da od vlade, ki mora deliti pra-vico, iste nimamo pričakovati, to vemo!

Pomoč mora priti iz nas samih in kot vedno v takih slučajih se bo tudi tu pokazal uspeh. Prva, ki je poklicana tu pomagati, je »okoljska občina celjska«. To je tista občina, katere otroci do 1/2 napolnjujejo nemške mestne šole. Ona je zavezana prvič sploh za svoje otroke skrbeti, v drugi vrsti pa kot slovenska obči-na ne sme mirno gledati, kako se slovenska deca ponemčuje.

Celjska okolica ima danes toliko šolobveznih otrok, da ji obstoječa slovenska šola v mestu ne zadostuje več. Ne zadostuje glede števila otrok, ne zadostuje pa tudi glede sanitarnih ozirav. Čast celjske okoliske občine zahteva, da misli na to postaviti si novo veliko šolsko poslopje za dečke in deklice. Da bo mesto za to najpri-kladnejše v Gabrjnih blizu mestne meje, o tem ni treba dalje govoriti. Ta šola mora biti šola v pravem po-menu besede, šola v katero bodo slo-venski otroci in slovenski učitelji z veseljem hodili, šola, ki bo prinesla obilo žlahtnega sadu.

Da pri tem nadalje ostane tudi slovenska okoljska šola v mestu, je samo ob sebi umevno. Pa tudi na strokovno in meščansko šolstvo bo morala začeti slovenska okoljska občina resno misliti.

Občina, ki šteje že skoro 9000 prebivalcev, je pač dolžna priskrbeti za svojo dečo višjo izobrazbo kot je ljudska šola.

Vse te stvari bodo seveda stale ogromno denarja: če jih pa zmorejo druge občine, zmogla jih bo tudi na-ša. Pri vsem tem bo pa zasledovala za Slovence velikansko in važno na-logo: obklopiti mesto Celje z želez-nim, trdnim obročem in tako na eni strani preprečiti prodiranje Nemcev iz mesta, na drugi strani pa vltiti Slovincem v mestu nove sile. Da bi bilo to za celo politiko velikanskega pomena, to je nedvomno.

Mestni Slovenci, pa se bodo morali poprijeti, kot drugje manjšine, težavnega dela, da si pribore mestno slovensko šolo. Način tega boja in uspehi so znani, treba je samo, da se jih kdo energično poprime.

Napisali smo teh par vrstic v najboljšem namenu, ravno sedaj, ko je začetek novega šolskega leta; sedaj ko celjski Slovenci znova čutimo to najhujšo rano, ki je mogoča za narod: pomanjkanje šol.

Kot rečeno: rešitev za vse to leži v nas samih. Delajmo torej vsi skupaj, časi so resni. Uspeh pa ne bo in ne more zaostati.

Politična kronika.

Železničarsko gibanje. V očigledno močnemu vsestranskemu in resnemu gibanju železničarjev vseh narodnosti, ki odločni in upravičeni zahtevajo izboljšanje svojega položaja poročajo, da se bavi vlada z nekim novim zakonom, ki naj bi ugodil vsaj deloma zahtevam državnih in železniških uradnikov. Predlog glede tega zakona pride že v oktobru v zbornico. Obenem snujejo tudi nov zakon glede ureditve uradniških plač. Oba zakona sta v tesni medsebojni zvezi. Železničarji vstrajajo z vso resnostjo na svojem stališču in ne odnehajo od svojih zahtev. Boj take množice in tako dobro organizirane struje je lahko nevaren. Lačen človek gre za kruhom slepo v boj. Železničarsko gibanje je splošno. Po vse kronovinah se vrše protestni shodi, kjer se stavljajo resolucije, ki so vse ene vsebine in kličejo soglasno, dajte nam kruha! Posebno buren je bil nedeljski shod železničarjev Franc. Jozefove železnice na Dunaju. Med živahno debato so zahtevali nekateri zborovalci, da vložijo poslanec Tomschitz v parlamentu nujni predlog glede železničarskega vprašanja. Nenadoma je nastal v dvorani silen hrup in vrišč. Zborovalci so kričali: To je že prepozno, končni termin je 1. oktober. Vlado zastopnik je zahteval, da opuste zborovalci take medklie. Poslanec Tomschitz pa je stopil nato na govorniško tribuno in glasno pozval vladnega zastopnika, da naj ne bo tako nervozen. Vlada naj bo previdna in naj ne draži in razburja železničarjev. Pri teh besedah je nastal v dvorani silen hrup. — Zborovalci so demonstrativno prirejali govorniku. Vlado zastopnik je nato vstal in zapustil dvorano. Zborovalci so glasno kričali za njim. Med klie se je čulo večkrat: »Prvega oktobra pridemo z odgovorom!« Zborovalcev se je polastila taka razburjenost, da se je bilo bati, da napadejo vladnega zastopnika. Močan kordon stražnikov je obdržal razburjeno množico v dvorani in preprečil, da ni prišlo do izgrede. Zborovalci so se umirili šele čez pol ure, nakar so se mirno razšli. Podobna zborovanja se vrše po vseh večjih mestih. Prometna zveza železničarjev poroča, da je nastop sekijskega šefa Röllla proti Slovanski ligi in železničarjem sploh situacijo zelo poslabšal. Vse kategorije železniških uslužbencev so skrajno nezadovoljne in se nikakor ne morejo zadovoljiti z dosedanjimi ugodnostmi, ki jim jih je dovolila vlada. Te ugodnosti kažejo le, da uprava železnice ni principiálno proti blagostanju uslužbencev. To pa železničarjem ne zadostuje. Od dobre volje železniške uprave nimajo železničarji nič, dokler se ne spremeni ta dobra volja v dejanja. Zveza pravi, da je nemogoče ublažiti ostra nasprotstva med združenim delavstvom in upravo. Vendar pa bi bilo še prezgodaj govoriti o stavki ali pasivni resistenci. Združene železničarske organizacije bodo počakale na zasedanje parlamenta, iskale pomoči pri poslancih in se ne bodo spustile lahkomišelnosti v boj, dokler imajo še trohico upanja, da se reši vprašanje mirnim potom s pomočjo parlamenta. Če bi se pa parlament ne hotel baviti s tem vprašanjem in bi odklonil železničarske zahteve, bi znal izzvati ta odpor najhujše posledice.

Italija * se natihovala vendarle pripravila na vojno. Dumajski »Allgemeine Zeitung« prinaša poročilo iz rimskih vladnih krogov, da so pripravile le varstvene odredbe. Italija ima pripravljene vojne ladje samo v to svrhu, da more v vsakem slučaju varovati svoje eventualno ogrožene državljane. Če bo treba prijeti za orožje, to odvisi od postopanja turskih oblasti in prebivalstva v Tripolisu. Če pa ostane vse mirno, tedaj bo tudi Italija opustila vsako vojaško akcijo; v nasprotnem slučaju se bodo uporabila vsa sredstva, ki so potrebna; da se garantira varstvo italijanskih državljanov in gospodarskih interesov Italije. Berolinski »Lokalanzeiger« poroča iz Rima, da se proti vojaški akciji v Tripolisu upirajo radikalni in severnoitalijanski socialisti, dočim so za to južnoitalijanski socialisti. Dva armadna kora

bodo mobilizirali; mobilizacija mornarice se hitro vrši. Italija je pripravljena, če hoče Turčija mir, plačati za Tripolis odškodnino, konflikt pa preje ne bo končan, dokler ne pride novi italijanski poslanik, Garroini, v Carigrad. Garroini se odpelje 3. oktobra. — »Vossische Zeitung« poroča iz Pariza, da je imel italijanski poslanik Tittoni dalje posvetovanje s francoskim zunanjim ministrom, ki se je tikalo tripolitanske zadeve. Kakor se govori, sta se zedinila, da pusti Italija Franciji prosto roko v Maroku, za kar da Francija Italiji isto koncesijo glede Maroka. — Prebivalstvo Tripolisa grozi z bojkotom turskega blaga in z uporom, če tripolitanski voditelji ne dobe iz Carigrada jamstva, da se bo vsako vmešavanje od tuje strani zavrnilo.

Snoči so se raznesle po Carigradu najneverjetnejše vesti o zasedanju Tripolisa od strani Italijanov. Italijanski politični krogi so hudo razburjeni, zlasti ker so te vesti povzročile tudi padec borznih kurzov. Časopisje vehementno napada Italijo in pozivlja tursko vlado, da naj zahteva od Italije točnega odgovora, da, celo integriteto države naj izigra, če bi bilo treba. Iz Tripolisa je dobila turska vlada brzogovorno obvestilo, da se tam ustanovi kakih 100 domaćih bataljonov, ki bodo branili deželo. »Tanin« pozivlja, da naj turska vlada zapleni vse italijanske ladje in barke ob turskem obrežju.

Ruski Portugal, bodo vpili katoliški listi, toda ruska vlada je že opetovano dokazala, da je cerkva in menihom zelo naklonjena. Seveda to ne gre vedno in tako se je zgodilo, da so morale ruske oblasti v Novem mestu preiskati neki katoliški samostan in zapreti dva meniha. Ki sta bila potem obsojena na prognanstvo v Sibirijo. Dognati so namreč, da so bili menihi v zvezi z morilecem Stolypina in njegovimi prijatelji; ter da so nekaj časa skrivali pri sebi nevarnega človeka.

Bagrov, morilec ruskega ministrskega predsednika Stolypina, je sprejel obsodbo na smrt povsem mirno. Tudi je popolnoma vse priznal, vsled česar so bile vse priče, razen Kuljabka, izpuščene. Izpovedal je, da bi bil moral izvršiti atentat najprej revolucionar Muravjev, potem Kosilev, med tem ko bi bil moral imeti on vodstvo atentata. Ker pa so Muravjeva zaprili in se je ta v ječi usmrtil, kar pa je policija prikrila, je bil on prisiljen izvršiti atentat. Revolucionarni komite ga je k temu prisilil po svojih delegatih iz Pariza in Kijeva, ki so mu grozili s smrtjo. Nato je izpovedal, kako je vlekkel policijo. Povedal je, da je bil on prisiljen pred slavnostno predstavo petrogradski revolucionarni v hišo njegovega očeta. Nato je policija zastražila hišo in Bagrova prišla, ko je stopil iz hiše. Eno uro pred začetkom predstave je zapovedal nekil častnik policiji, da naj ga spuste z besedami: »Ta je naš!« Še dolgo potem so stražili redarji hišo njegovega očeta. Na vprašanje, od kod da ve za vse trike politične policije, je odgovoril, da iz »Revolucionarnega žurnala Burzeva«. Neposredno po obsodbi je rekel Bagrov: »Lačen sem, jesti hočem!« Svojih sokrivcev ni hotel izdati. Sodišče je dognalo potrebo zasledovati kijevsko politično policijo. Oktobristi in nacionalisti, ki so navzoči v Kijevu, so sklenili interperirati zaradi delovanja ohrane. Baje je dobil izdajatelj kijevskega staroruskega (klerikalnega) lista »Kijevljanin« od Židov 60.000 kron, da ne pozivlja ljudstva k pogromom.

Maroško vprašanje se bliža svojemu koncu. Brez dvoma bo zahtevala preuredba razmer v Maroku dovoljenje vseh velesil, ki so udeležene na algeirski pogodbi in na drugih prejšnjih pogodbah. Francija in Nemčija sta tozadevno storili že prve korake. Iz Zeneve poročajo, da pride mednarodni socijalistični zbor, ki ima svoj sedež v Bruslju, v Curih, da pove svoje stališče v Maroškem vprašanju. Zastopane bodo na tej konferenci sledeče države: Angliška (Keir Hardie), Nemčija (Bebel), Francoska (Vaillant) in Avstrija (Adler).

Na Španskem se ne bodo odpravili izjemnega stanja. Ministrski predsednik je izjavil, da bo vlada prej razpustila delavske zveze, ki imajo anarhističen značaj.

Štatersko.

Klerikalni farizeji. V »Slovenskem Gospodarju« je postalo sedaj po volitvah v gornjeadrgonski okraj sila živahno. V zadnji številki čitamo kar v dveh noticah napade na sedaj vladajoče nemškutarje. V eni se razboj dr. Kamnikerju, da je zaradi

njegove izvolitve nastalo velikanstvo razburjenje po okraju. V drugi pa pravi dopisnik po poročilu o sestavi novega odbora — iz katerega hoče izstopiti še edini slovenski član, da bodo nemškutarji brez vsake kontrole — sledeče: Zatrli niste spečih, ne hoste nas budečih! Resnega človeka taki napadi in fraze — po volitvah nemirno dirnejo. Saj se dela s tem nemškutarjem samo veselje! Zakaj pa pred volitvami ni bilo nič razburjenja in budenja? Sramotno je bilo dovolj za dosedanje slovensko večino, da si ni upala niti v veleposestvu kandidirati. Zato nič ne frazarite, temveč molčite in gledajte, da bode te prihodnji šli bolj pripravljeni na volišče. — R a d i n s k i.

Gonja duhovništva proti učitelstvu. Pri Sv. Lenartu nad Laškem, v žalostnem hribovitem kraju brez vsakih ugodnosti učiteljuje g. Segula, ki se prav nič ne vtiha v politiko in pusti vsakega človeka, če le more pri miru. A mož ni klerikalec in to zadostuje tamošnjemu fajmostru Časlu, da hujška proti njemu v »Slovenskem Gospodarju«. Pred kratkim se je zbrala tropa klerikalnih hribovcev pred šolskim poslopjem in je vpila: »Le kar pojdit! Če ne, vam posodimo!« Itd. Kdo je ljudi k tem grožnjam nahujskal? V fari je nekaj odpora proti temu že neznosnemu fajmostru — in za to mora trpeti učitelj! Šolske in politične oblasti se še zdaj ne ganejo — kako bi še le bilo, ako bi farji, kakor je Časl, gospodarili neomejeno nad spodnještajerskim učitelstvom?

Drobne novice. Prestavljen je davčni nadoskrbnik Henrik Vidic iz Celja k davčni administraciji v Gradec. — Porotne obravnave so se pričele danes v Mariboru. V soboto je na vrsti tiskovna pravda. Posestnik in trgovec Miloš Jarnovič v Dramljah toži odgovornega urednika »Straže« L. Kemperla zaradi razžaljenja časti. — Poštna idila z dežele. Meseca maja t. l. je odprl 19letni pismočena Gnilšek v navzočnosti učence Žurana pletarske šole pri Sv. Barbari v Haložah pismo, ki je bilo naslovljeno na vodjo pletarske šole Kosirnika. Ta je za stvar izvedel in jo naznanil. Gnilšek je zapeljal Žurana, da je obravnavi njemu v prid izpovedal. Zaradi tega je prisodilo mariborsko okrožno sodišče Gnilšku tri mesece, Žuranu pa šest tednov težke ječe. — Iz poštne službe. Prestavljeni so poštna oficijanta Herman Haas iz Celja v Fehring in Hugon Lang iz Pragerskega v Wolfsberg ter poštna oficijantinja Marija Knez iz Prevalja v Slovenjgradec. — Povožil je hlapec Kvas iz Trnovel na oglu Graške in Krožne ceste v Celju 3letnega fantka neke kramarice. Fant je dobil le poškodbe na nogah in eni roki, ker ga je neki mestni pometar potegnil še pravočasno izpod voza. Obvezal je otroka g. dr. Schwab, na kar so ga spravili v bolnico. Policaja ni bilo sveda na tem križišču ravno ob času, ko so šli otroci s šol, nobenega, kakor po navadi ne tam, kjer ga je treba. — Z v l a k a je p a d e l med Laškem in Rimsimi toplici rezervni ulan Štefan Krmič z Dunaja. Padec so ljudje opazili, ustavili vlak in spravili ranjenca nanj. — Ruška kočica na Pohorju se dne 1. oktobra, kakor se nam poroča iz Ruš, zatvorila. — Hmelj so kradli. V Zalcu, Grajski vasi St. Pavlu in Sent Jurju ob Taboru so neznani uzmoviški pokradli precej hmelja. Sentpavelskim orožnikom se je sedaj posrečilo vjeti storilce, zakonski par Orešnik in dve ženski, ki se pišeta Turnšek, vsi iz St. Jurja ob Taboru. — Iz Celja. Pri nemškutarskem krojaču Mastnaku hočejo stavkati pomočniki, ako jim do 7. oktobra ne dovoli višjih službenih prejemkov.

Maribor. Plesna šola Slovenskega trgovskega in obrtno društvo v Mariboru, priredi zopet letos običajno plesno šolo, katere se začne dne 3. oktobra v mali dvorani »Narodnega doma«. Dame in gospodje, kateri želijo isto obiskovati, se naj blagovolijo javiti v trgovini g. Ivan Šostariča na Glavnem trgu.

Iz Maribora. Javna telovadba in ljudska veselica, katero je priredil v nedeljo teden Mariborski Sokol v Narodnem domu, je v moralnem in gmotnem oziru dobro uspela. Vkljub slabemu vremenu bil je obisk posebej od strani domačega občinstva jako poveljen ter je prireditelj donesla tudi precejšen čist dobiček za stavbo Sokolskega doma. Sokoli in Sokolice so storili v polni meri svojo dolžnost. Čeravno je bilo jako neugodno vreme, izvršile so se vse telovadne točke, deloma v dvorani, deloma na vrtu Narodnega doma v popolnem zadovoljstvu navzočega občinstva. Tudi za različno drugo zabavo bilo je vsestransko preskrbljeno in je bilo občinstvo v vsakem oziru zadovoljno. Zadovoljni pa niso bili s sokolsko prireditvijo naši klerikalci, ker jih je, da nam vkljub vsem dvomljivim sredstvom ne morejo izbiti mariborskih Slovencev posebno mladine

ter jih pridobiti v svoje klerikalne namene. Brez vsake stvarne kritike čutil se je nam dobro znani klerikalec poklicanec, zabavljati v ponedeljkovi številki »Slovenca« ez prireditelj Sokola, češ, da ni bilo nič ljudi, da vse zapuščja liberalnega Sokola in da se naj učijo naše Sokolice najprej slovensko. Ni sicer vredno reagirati na ta dopis. Od naše strani se nikdar ne kritizirajo javni nastopi Orlov (čukov), pustimo jih pri miru in njim le želimo boljših uspehov. Pisali bi lahko vedno in mnogo zanimivega o teh nastopih in res klaverno uspeh klerikalnih veselica, ki nam delajo le sramoto. Mariborskega Sokola nikakor vse ne zapuščja, pač pa mogoče Orla, kar sami najbolje vedo. Sokola ni strah, da bi mu zmanjkalo članov, pravih narodnih mladeničev: kar pa ne spada v sokolsko društvo, privoščimo prav radi Orlom. Ne odobravamo, če je res govorila katera Sokolica pri veselici slučajno nemško. Gotovo pa je to pri tukajšnjih razmerah, kjer morajo otroci obiskovati le večinoma nemške šole, tudi odpušljivo. Zasluga društva in njegova dolžnost je, da pridobiva kot člane oziroma k svojim prireditvam dekleta in mladeniče slovenskih staršev, za katere je pa nevarnost, da bi se vsled obiska in vpliva nemških šol potujčili. Društva, ki imajo svoja zbirališča v Narodnem domu, so res narodna, povsod drugod se izkorišča narodnost le v strankarske klerikalne namene. Ali se mogoče vzgojuje mladina v narodnem duhu v Flössergasse ali v »Katholischer Gesellenvereine«, katerega vodijo slovenski duhovniki v popolnoma klerikalno nemškem duhu in nam na ta način pokvarjajo našo slovensko mladino v narodnem oziru? Sploh pa naj pazijo klerikalci le na sebe, posebno, kako se obnašajo njihovi pristaši v različnih lokalih. Veliko bi vedel o tem povedati urednik »Straže« Kemperle, ki je v nedeljo večer o priliki sokolske veselice ležal pivec na tleh v gostilniški točarni, tako da so ga morali odnesti v sobo. Videli ste liberalnega župnika g. Bračiča, slišali, kar nas prav malo briga, urednika »Straže« pijanega na tleh pa niste videli. Pustite pri miru vi nas, ki se tudi ne brigamo za vas, sicer je pa nam vseeno!

Zahvala. Podpisani odbor »kluba naprednih slovenskih akademikov v Celju« si dovoljuje izreknati najsrčneje zahvalo vsem onim, ki so s svojim sodelovanjem pripomogli do tako lepega uspeha naše slavnosti dne 17. t. m. V prvi vrsti se zahvaljujemo cenjenemu damskemu odseku, ki se je z znano požrtvovalnostjo in vso vnemo veselo lotil dela pri raznih šotorih ter pred vsem pripomogel k temu, da se je veselica tako dobro obnesla. Najsrčneje zahvalo izrekamo tem potom gospod: Benčanovi (vinarna), Bečevci (pivo), Bobekovi (pivo), prof. Joštovi (prodaja glasovnic), Kalanovi (slašičarna), Eli dr. Kalanovi (šampanjce in buteljke), dr. Kukovčevi (jestvine), Papstovi (evetlice), Pernatovi (kramarji), in Salmičevi (jestvine) ter gospod: Ban C. in Ban Minki (trafika), Roži Bergman (buteljke), Božič Franji (pivo), Čilenšek Fridi (kavarna), Čitina Gizela (srečolov), Drobnič Idi (srečolov), M. Gradišnik (evetlice), Gregorin Jožici (kramarji), Hrašovec Marti (Planinska kočica), Jankovič Ivanki (evetlice), Kadřinka Berti (prodaja glasovnic), Kalan Vilki (slašičarna), Karnjovšek N. (konfeti), Kokaljevi (vinarna), Kopačevi (jestvine), Kranjčevi (kavarna), Kržan Cirili (vinarna), Kržiž Marti (slašičarna), Mastnak Ivanki (srečolov), Ogorevc Anici (šampanjce), Omladi Pavli (šaljiva pošta), Pospihalovi (buteljke), Sernee Melaniji (Planinska kočica), Sernee Mili (kramarji), Simonišek Fini (planinska kočica), Simonišek Mili (planinska kočica), Spau Jožici (evetlice), Suhač Anici (kavarna), Veršeevi (jestvine), Videmšek M. (šaljiva pošta), Vrečer Anki (kavarna), Vrečko Zdenki in Vrečko Mariči (slašičarna). — Zahvaljujemo se nadalje vojaški godbi, ki je pod spretnim vodstvom g. kapelnika igrala tako izborna, da je žela vsestransko pohvalo; cenjenim pevkom in pevcem, posebno g. pevovodju prof. Beraniču; g. tamburašem, ki so skrbeli za veselo razpoloženje v vinarni; g. pravniku Vladimiru Lileku, ki je požrtvovalno vodil dela pri postavljanju šotorov in napravil tudi narte za nje ter vsem, ki so mu pri tem delu pomagali; g. Stanku Gradišniku za napise pri šotorih; G. Bruno Roterju, ki je v krogu dražestnih gospodičen tako izborno postregel svojim gostom v »Planinski kočici«; slavni »Čitalnici« za brezplačno prepušitev prostorov ter slavnemu časopisju za prijazno objavljenje reklame. Nadalje iskrena hvala vsem tistim, ki so nam šli z dobrimi navetmi na roko in tistim, ki so prispevali oziroma kaj darovali: g. Norbert Zanierju; tvrdki Kavčiču v Ljubljani; tvrdki Lukas v Celju;

tvrdka R. Diehl v Celju ter slavni »Delniški pivovarni« v Laškem trgu; končno vsem onim gospodam in gospodom, ki so iz prijaznosti prevzeli predprodajo vstopnic za našo veselico. Uspeh, katerega smo dosegli, in hvaležnost nas akademikov bodi vam vsem najlepše plačilo! V Celju, dne 22. kimoveca 1911. Za »klub naprednih slovenskih akademikov v Celju«. Franci Hrašovec, t. č. predsednik. Albert Vizjak, t. č. tajnik.

Koroško.

Nezgode in tatvine. Na cesti blizu Trbiža je padel hlapec posestnika Dreška pod težko obložen voz. Dobil je težke poškodbe na glavi in na prsih. — Krojaškemu mojstru Ivanu Pirknerju na Beli pri Beljaku je ukradel nekdo iz hlačenega žepa 100 kron. Tatu so zasačili in ga izročili sodišču. — Nekemu posestniku v Celovcu je ukradel neznan tat en dijamantni prstan in denarnico, v kateri je bilo 50 kron. — Mizarskemu mojstru Kancijanju je odpeljal nekdo kolo, katerega je pustil pred neko trgovino. Železniškemu delavcu A. M. v celovski okolici je ukradel neznanec ostanek plače, trideset kron. — Pri Sv. Rupertu pri Celovcu je vlomil neznan tat v stanovanje R. Robernika. Odnesele je več prstanov, par ur in verižico ter 50 kron denarja. Končno so aretirali v Celovcu v soboto veliko četo cigánov, ki so v zadnjih dneh kar preplavili mesto in kradli po vseh koncih in krajih prav po cigánsko.

Porotno sodišče v Celovcu. V soboto se je vršila pred celovskim porotnim sodiščem obravnava proti Fellnerju zaradi roparskega napada. Porotniki so zanikali vprašanje zaradi rop in obsodili Fellnerja radi tatvine. Sodišče ga je obsodilo na dve leti težke ječe.

Primorsko.

Socijalnodemokratske demonstracije proti draginji v Trstu. Na trgu Tomatoni so imeli socijalni demokrati zborovanje proti neznosni draginji, na katerem sta govorila poslanec Pittonini in Černive, ki sta se navzela za uvoz argentinskega mesa in srbske živine ter za znižanje carine na žito in meso. Po shodu so vprizorili socijalni demokrati demonstracijski obhod po mestu, ki se je izvršil v popolnem miru. V Starem mestu se je odločilo kakih 120 mladih fantov, ki so hoteli prodrati proti Velikemu trgu, kar pa je policija preprečila. Policija je aretirala 7 oseb. Ob istem času je zborovala nad 1000 glava množica Slovencev iz delavskih organizacij, ki je sklenila svoje zahteve brzogovorno naznaniti ministrskemu predsedniku ter se obrniti tudi na slovenske poslance za intervencijo. Ob 2. popoldne je bil po celnem mestu mir. Policija in orožništvo je bilo pripravljeno, vendar ni bilo večjega povoda za intervencijo.

Italijanski študenti. Včeraj popoldan so imeli italijanski dijaki v Trstu v telovadnici laškega telovadnega društva zborovanje, na katerem se je konstituirala zveza italijanskih dijakov, ki je sprejela resolucijo za italijansko vseučilišče v Trstu.

Kolera. V Dragi je obolela v soboto nenadoma za kolero 60letna tobačna delavka. V noči od sobote na nedeljo je delavka umrla. Pod zdravstveno nadzorstvo so djalj 9 oseb, ki se v zadnjem času z njo občevala. Na Sušaku so se sešli v soboto trije zdravniki iz Zagreba z okrajnim zdravnikom k posvetovanju. Sklenili so zapreti inficirane vodnjake in odredili, da se postavi infekcijska baraka. Iz zanesljivih virov poročajo nekateri, da so razmere v Dragi naravnost neznosne. Uradna poročila objavljajo samo 10 smrtnih slučajev kolere, umrlo pa je baje za kolero že 30 oseb. Pri izbruhu kolere bolnikov sploh niso izolirali. Vse varnostne odredbe so bile baje zelo površne in niti vlada ni bila pravilno obveščena o pravem stanju bolezni v Dragi.

Iz poštne službe. Poštni oskrbnik Josip Polan v Rovinju je imenovan za poštne nadkontrolorja v Pulju.

Potopljena jadrnica. V soboto zjutraj ob 5. je priplila v Reko jadrnica »Napoleon I.« V pristanišču je bil silen vihar, katerega so povzročili gorki južni vetrovi. Na odprtem morju se je jadrnica izborna borila proti divjemu valovju. Tik pri vstopu v pristanišče pa so vrgli valovi jadrnico v obročno skalo. Dobila je težke poškodbe. Z malim pristaniškim parnikom so jo prepeljali nato v pristanišče, kjer se je v kratkem času potopila. Na jadrnici je bilo 6 mornarjev. Vsi so se pravočasno rešili. Jadrnico bodo v par dneh dvignili na površje. Jadrnica obsega 220 ton in je cenjena na 25.000 K. Zavarovana je samo za polovično vrednost.

Zvišanje osebnih tarifov na ogrskih železnicah. Uprava ogrskih železnic se bavi že več mesecev z zvišanjem osebnih tarifov. Uradni železniški list objavlja v zadnji številki, da je zvišanje tarifov že urejeno in da stopijo v veljavo zvišani tarifi že s 1. januarjem 1912. Govorili so tudi, da se zvišajo sorazmerno z osebnimi tarifi tudi blagovni tarifi za 5 do 7%. Te govorice pa ne odgovarjajo resnici. Res hoče ogrska železnica zvišati rentabiliteto, vendar na zvišanje blagovnih tarifov merodajni krogi niso računali.

Pomorski promet v Trstu. V Trst je priplul po 2 in pol mesečni vožnji Lloydov parnik »Persia«. Prišel je veliko potnikov. Med njimi tudi zanimivo skupino 50 Hindov, ki potujejo v Benetke in od tod v Panama. Parnik »Uranos«, ki je iz Grške prišel en dan zamude, ker je moral voziti radi megle s polovično hitrostjo. Parnik »Galizia« pa bi bil moral priti že v petek, pa ga še sedaj ni. Sodiijo, da je kje v kvaranteri.

Porotne obravnave v Trstu. Danes so se pričele pri tržaškem deželni sodišči porotne obravnave. Prva obravnava se vrši proti Karlu Rusjanu zaradi ropa. Potem pridejo na vrsto v torek Anton Pöder zaradi marnega poverjenja, v sredo Josip in Ivan Rivolt zavratnega umora, v petek Ivan Bevilacqua in Anton Stercaj zaradi tatvine, v soboto Arthur Beck zaradi uradnega poverjenja in danes teden Franc Franceschini zaradi požiga.

Vabilo na SHOD

narodno-napredne stranke,

ki bo
v sredo, 27. t. m. ob 8. zvečer
v veliki dvorani Mestn. doma.

DNEVNI RED:
Atentat na obrtno šolo v Ljubljani.
Poroča deželni poslanec dr. Karel Triller.
Someščani! Vprašanje obrtne šole je velike važnosti za vse šole ljubljanskega mesta. Zato pridite vsi, brez razlike stanu, na ta važen shod.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

Dnevne vesti.

+ Ljubljanska obrtna šola. Nemci so za ustanovitev slovenske obrtne šole zahtevali in dobili izdatne kompenzacije. Zadovoljno so spravili te kompenzacije v žep, a ko so jih enkrat imeli, ko jih ni bilo več mogoče zvzeti, so začeli ruvati in spletkariti zoper ljubljansko obrtno šolo. Za vsako ceno bi jo radi preprečili in finančni minister, ki je znan kot zagrozen nemški nacionalist, jim gre na roko. Postavil se je na stališče, da mora ljubljanska občina plačati tudi vso notranjo uredbo obrtne šole in vseh delavnic. To stališče je krivično in izvirja samo iz ministrove pristranosti. Ko je bivši župan Hribar pridobil takratnega ministra Bilinskega za ustanovitev obrtne šole, je prevzela ljubljanska občina le dolžnost, da sežida vsa poslopja tako, kakor hoče učna oprava, druge dolžnosti ni nobene prevzela. Država pa je prevzela dolžnost, da odpisuje ljubljanski občini potresno posojilo v znesku 900.000 kron in da poskrbi vse drugo, kar je treba za opremo obrtne šole. Da je država res prevzela le dolžnosti, to priča dejstvo, da je vlada v proračunu za leto 1911 že postavila prvi obrok za notranjo opravo, pričajo to jasne izjave delavskega ministristva. Finančni minister, podkurjen od nemškega »Volksrata«, bi pa rad odvalil od države dolžnost poskrbeti za notranjo opravo in poskuša to doseči z zvijačno razlago med vlado in občino sklenjenega dogovora. Zdaj je pri tem početju, ki meri na hudo obremenjenje ljubljanske občine in težko škodovanje sloven. obrtnega stanu dobil podpornika, ki ga pač ni pričakoval in ki ga bo tudi »Volksrat« gotovo vesel. Ta podpornik finančnega ministra in nemškega »Volksrata« je »Slovenec«. V soboto je »Slovenec« priobčil članek, v katerem je pač v prvi vrsti namen grdiiti bivšega župana Hribarja, a ki v svojem bistvu vendar ne pomeni nič drugega, kakor pomoč tistim, ki bi radi ljubljano oropali za obrtno šolo. Pridobitev obrtne šole je neoporečna zasluga Hribarjeva in velika zasluga. Hribar je tudi dosegel, da je država ljubljanski občini dala veliko podporo za zgradbo poslopja v tej obliki, da je občini odpisala 900.000 kron potresnega posojila. V Celovcu

je morala občina sama sežidati poslopje in če trobijo klerikaleci časih, da bi bila država tako tako odpisala onih 900.000 K potresnega posojila, so to le čenče. Klerikaleci vedo, prav dobro vedo, da bi vlada ne bila tako ali tako odpisala onih 900.000 kron in trde to samo, da bi jim ne bilo treba praznati Hribarjeve zasluge. Dokler je Hribar aktivno stal v politiki, so mu klerikaleci metali polena pod noge, kolikor so le mogli. Ker sami niso mogli ničesar doseči, so se trudili, da vsaj tudi Hribar ne bi ničesar dosegel in kadar je Hribar kaj dosegel, so ga objedali, kolikor so mogli. A Hribar zdaj ni več aktiven politik in zdaj se ne gre za to, da je Hribar s pridobitvijo Bilinskega za ljubljansko obrtno šolo povzročil klerikalnem občutem poraz, marveč zdaj se gre za obrtno šolo, za to, da izpolni država prevzete dolžnosti navzile spletke nemškega »Volksrata« in njegovega zaupnika, finančnega ministra. Gre se za važno korist slovenskega obrtništva in vsega slovenskega kulturnega in gospodarskega življenja in tu bi »Slovenec« moral stati na naši strani in bi moral postaviti občno korist nad vse svoje osebne animoznosti proti Hribarju. A zopet je tam, kjer bi pošten slovenski list ne smel biti; samo da bi zmanjševal Hribarjeve zasluge, se postavlja na tako stališče, da bosta »Volksrat« in finančni minister zadovoljna. Kaj narodna, kaj gospodarska korist, kaj korist obrtnikov in ljubljanske mestne občine — to za »Slovenca« vse skupaj nima pomena, kadar je prilika sramotiti kakega političnega nasprotnika. Pač žalostne razmere.

Slovenski obrtniki in vsi Slovenci, ki vedo, kaj pomeni obrtna šola za kulturno in gospodarsko povzdigo našega naroda, si bodo dobro zapomnili »Slovenca« nastop glede obrtne šole. Za zdaj smo še radovedni, kako stališče bodo zavzeli klerikalni poslanci.

+ Volilec, pozor! Volilni imenik za domestne ljubljanske deželno-zbornske volitve, je na mestnem magistratu razpostavljen in dolžnost vsakogar je, da se prepriča o pravilnosti njegove sestave. Zlasti naj se zgleda radi reklamacij dotičniki, ki so pri zadnji volitvi poslance Reiserja prislili na ta ali oni način ob svoj glas. Tudi naj se tajništvo narodno-napredne stranke v Wolfovi ulici št. 10 I. nadstropje sporoči vsi nasprotniki, ki nimajo volilne pravice, a so v volilnem imeniku. Na delo! Sedaj je čas, ob volitvah je vse prepozno, če se sedaj ne reklamira.

+ Občinske volitve v Spodnji Šiški. Takega volilnega boja še ni doživela Spodnja Šiška, kakor se je bil večeraj za vodstvo občinskega gospodarstva. Narodno - napredna stranka se je pogumno postavila v boj proti združenim socialnodemokratsko - nemškonalionalno - klerikalni falangi, katero je v svoje okrilje vzela kranjska šparkasa. Kakor pri ljubljanskih občinskih volitvah, tako se je tudi pri spodnješiških pokazalo, da so socialni demokrati v najozjem stiku z nemškim kapitalom. Intenzivna in nasilna je bila agitacija, ki so jo razvili ti združeni nasprotniki slovenskega življa v Spodnji Šiški. In zgodilo se je, da se je največještim pristajem socialne - demokracije ognusilo to nenaravno ljubimkanje in da so ji pred volitvami pokazali hrbet. Na sobotnem volilnem shodu so potem ti bivši socialni demokrati v pravi luči pokazali delovanje spodnješiških socialnih demokratov. Ta volilni shod se je vršil v soboto zvečer v veliki dvorani Kankrtovi, zbralo se je navzile silnemu naliwu okoli 500 zavednih narodno - naprednih volilcev iz vseh slojev. Shodu je predsedoval gospod Seidl. Prvi je govoril dež. posl. dr. Novak, ki je temeljito očrtal dosedanje delovanje nasprotnikov narodno - napredne stranke v spodnješiškem obč. odboru. Razkrinkal je takozvano gospodarsko stranko, ki ni nič drugega nego klerikalna stranka pod patronanco Nemcev. Dotaknil se je tudi vprašanja vedovodne zadruge. Označil je socialne demokrate, ki se družijo z Nemci in klerikaleci in ki se v tem oziru popolnoma razločujejo od nemških, laških in čeških socialnih demokratov. Češki so že zdavnaj proč vrgli internacionalizem, dočim so naši samo takrat internacionalni, kadar se gre proti Slovenem. Na to je govoril g. Ojster, ki je jako značilno očrtal delovanje socialnih demokratov in razkril, da so bili soc. demokrati zelo vneti za šulferajnsko šolo v Spodnji Šiški. Na to je povzel besedo dež. odbornik g. dr. Tavčar, ki je pred vsem izjavil, da je narodno - napredna stranka želela, da se volilni boj v Spodnji Šiški izvaja dostojno, toda »Zarja« je pokazala, da tega neče. Te občinske volitve naj odločijo, ali ostane Vodnik še v Šiški doma ali pride v Schönau. Nemci hočejo napraviti iz slovenske Šiške nemško kočevsko vas, pri čemur jim pridno pomagajo klerikaleci, ki sploh nimajo nič na-

rodnega na sebi, kar je najboljšje dokazal ljubljanski škof v Trzinu, ko se je zavzel zato, da pridejo Nemci v obč. odbor. Tudi socialni demokrati delajo tlako Nemcem, ki trdijo, da je Spodnja Šiška delavska vas, toda če je delavska vas — tedaj naj bo slovenska delavska vas. — Ta govor je vse navzoče volilce navdušil in viharo so odobraval krepke besede govornikov. Govorili so še »odradki« socialne demokracije gg. Ojster, Noč, Rozman in Čeh Križ. Volilec so se razšli z navdušenjem in prepričanjem v srečo, da mora Spodnja Šiška ostati slovenska. Večeraj je bilo že navsezgodaj nenavdno živahno v Spodnji Šiški. Ludstvo se je zbiralo v gručah in razpravljalo o volitvah. Narodno - napredna stranka je imela svoj taboer v gostilni pri Moharju. Agitacija narodne stranke je bila naravnost vzorna, dočim so se nasprotni stranke posluževale vseh dovoljenih in nedovoljenih sredstev. Klerikaleci in socialni demokrati so znali posebno imenitno manipulirati s pooblastili. Prinašali so preklicke pooblastil, ki so jih imeli naprednjaki. Ti preklici so bili datirani s 23. t. m., dočim so bili napredna pooblastila s 24. Seveda gerent Zaje tega ni videl. Ineli so tudi polno duplikatov izkaznice. »A stvar se bo šele pojasnila. Značilo je tudi bilo, da gerent Zaje ni imel pri komisiji glasovne, čeprav to zakon predpisuje. Toda vse to ni pomagalo. Vrste narodno - naprednih volilcev so rasle. In predno so bile volitve končane, je bilo splošno pričanje, da bo narodno - napredna stranka zmagala. Ob osmih zvočeh se je izvedelo, da je v prvem razredu zmagala narodno - napredna stranka. Od 113 oddanih glasov (volilcev je 130) je dobila narodno - napredna stranka 64—68 glasov, združeni klerikaleci in Nemci 37—40, socialni demokrati pa 7 glasov. Ker je bilo že precej pozno, se je skrutinij prekinil in se je nadaljeval danes popoldne. Toda že zdaj se da presoditi, da bo narodno - napredna stranka zmagala tudi v II. razredu. Od 356 volilcev se je volitve udeležilo 296 volilcev. Med temi je baže narodno - naprednih okoli 180.

V II. volilnem razredu so zmagali naprednjaki z okoli 50 glasovi večine, v III. razredu je za 3 ali 4 glasove razlika.

+ Kranjska šparkasa in volitve v Spodnji Šiški. Pri večerajšnjih volitvah se je zgodil jako značilen slučaj. V sobi pred volilnim lokalom je Peter Kosler nahladil nekega delavca, ki stanuje v delavski hišah »Kranjske šparkase« ter zahteval, naj mu pokaže glasovnico. Ubogi delavec se je seveda prestrašil tega gospoda, ki ima odločilno besedo pri »Kranjski šparkasi« ter mu izročil prazno glasovnico, na katero je napisal potem Kosler socialnodemokratske kandidate. Kaj bo reklo sodišče k temu, da je Kosler teroriziral neposredno pred volilnim lokalom delavca ter izsilil iz njega glasovnico, bomo poročali.

+ Tržaški socialni demokrati so večeraj obiskali Ljubljano. Ker je bilo vreme v zadnjih dneh slabo, jih je prišlo le nekaj nad 300. Ljubljanski socialni demokrati so svoje tržaške sodruge prav lepo sprejeli. Spremili so jih v mesto in jih pozdravili pred »Narodnim domom«, jim razkazali mesto, popoldne pa so imeli v »Nar. domu« ljudsko veselico, ki je lepo uspela.

+ Vladno bistroumnost je zlasti osvetlila prepoved logaškega okrajnega glavarstva glede obhoda po mestu o priliki draginjskega shoda v Idriji. Bolj kakorkoli drugod zadeva vedno večja draginja idrijsko delavsko mesto in čisto naravno je, da se idrijsko prebivalstvo pridruži v protestu proti nevdzdržnim razmeram drugim krajem po Avstriji z mogočno a mirno manifestacijo. Nobenemu pa ni prišlo na misel, da bi tudi z najmanjšim izgredom ali kakršnokoli nepostavnostjo motil manifestacijo zavednega delavskega ljudstva. Zato tudi ni bilo najmanjšega povoda, prepovedovati obhoda, za kojega mirno izvršitev so prireditelji itak sami prevzeli popolno odgovornost. Glavarstvo vendar mora poznati razmere v svojem okraju do dobra in lahko je bilo prepričano, da se manifestacija proti draginji v Idriji izvrši v najlepšem redu. Toda nervoznost je prešla od Schwarza do podrejenih glavarjev in povsod vidi vlada strahove. No, morda pa je glavarstvo propovedalo obhod na klerikalno zahtevo, da ne bi bil moten obhod Bogomil, ki so imeli skoraj istočasno spreved v cerkev. Tudi na klerikalne želje je vedno pripravljena vlada storiti vse za svoje zveste zavestnike. No pa naj je bilo karkoli povod za prepoved, naj bi se potem vsaj ne izzivalo mirnih ljudi z bajonetni in najmanjše poverilo vodstvo takemu orožniku, kakor je idrijski Baloh, ki bi znal pač razganjati kako govedo na kobariških planinah, ne pa voditi asistenco pri dostojnih ljudskih manifestacijah. Pri zadnjih neznatnih proti-

klerikalnih demonstracijah o priliki idrijskih občinskih volitev, je v svoji sirovosti tako silno zgrabil neprizadega mladeniča, da mu je pretrgal kožo na prsih. In takim nesposobnim ljudem daje vlada vodstvo v roke. Resnično občudovati se mora bistroumnost vlade in njenih organov na Kranjskem!

— Iz srednješolske službe. Za suplenta na II. državni gimnaziji v Ljubljani je imenovan gosp. Vincencij Marinko, za suplenta na državni gimnaziji v Kranju pa sta imenovana gg. Friderik Kmet in Ivan Krajec, za suplenta na državni gimnaziji v Novem mestu je imenovan g. Jakob Cimerman, za suplenta na realni v Ljubljani Robert Kenda iz Kranja. Suplenti ostanejo še nadalje gg. dr. Alojzij Merhar, Fran Pavlič, Leop. Andree in Ivan Škerlj na II. drž. gimn. v Ljubljani, Fran Dolžan, dr. Fran Mišic in Josip Malnar na drž. gimn. v Kranju in dr. Josip Rožman, Fran Stopar in Peter Prosen na drž. gimn. v Novem mestu.

Delavsko gibanje. Večeraj so se z južnega kolodvora odpeljali v Ameriko 4 Hrvatje, iz Tirolskega se jih je pripeljalo 14.

— **Football-match Hermes II. (Ljubljana) Kranj 4:0.** Večerajna nogometna tekma je pokazala, da se je lepi Football-sport razširil pri nas že tudi izven Ljubljane. Kranjsko društvo igra z veliko vneto, primanjkuje pa mu tehnike in sklepe igre, predvsem v napadu. Drugo moštvo »Hermesa« dela vso čast svojim učiteljem, prvemu moštvo; nekateri izmed večerajšnjih igralcev bi tudi v prvem moštvo dobro izpolnjevali svoja mesta. Igra je ves čas obvladovala Ljubljana. Halftime 2:0

Prosveta.

Slovensko gledališče. Poročilo o sobotni in nedeljski predstavi smo zaradi tehniških zaprek morali na jutri odložiti.

Iz gledališke pisarne. Slovensko deželno gledališče uprizori v četrtek, 28. t. m. prvič dramo v treh dejanjih »GREŠNA LJUBEZEN« italijanski spisal Giuseppe Gidoosa. Glavne vloge igrajo: ga. Danilova, gg. H. Nučič, M. Skrbinek in A. Danilo. To dramo ima stalno na svojem repertoarju slavna italijanska umetnica Eleonora Duse, na dunajskem dvornem gledališču pa je igral glavno vlogo pokoj. Sonnenthal. Opozarjamo, da se vrši ta predstava za nepar-abonente. — V soboto se drama »Grešna ljubezen« ponovi za par-abonente. — V nedeljo popoldne se vprizori prvič na slovenskem odru Nestroyeva burka s petjem »Talisman«. Predstava se vrši izven abonementa; za lože nepar. — V nedeljo zvečer se igra drugič Schönherrrova komedija »Zemlja« za nepar-abonente. — Pri predstavah v četrtek, v soboto, in v nedeljo popoldne sodeluje orkester Slovenske Filharmonije.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zaradi krvave nedelje na Dunaju obsojeni.

Dunaj, 25. septembra. Pred sodnim senatom se je vršila v soboto obravnava proti 22 ekscendentom od nedelje. Vsi so bili več ali manj obsojeni. V treh slučajih so bili izgrezniki obsojeni zaradi pobijanja šip na 15 mesecev, 2 leti oziroma 1 leto težke ječe.

Reforma poslovnega reda.

Dunaj, 25. septembra. Za popolnoma izključeno velja, da bi državni zbor do konca tega leta končal reformo poslovnega reda v odseku in plenumu. Zato je zelo verjetno, da bo dobil sedanji poslovni red provizorično veljavo še za eno leto.

Dunaj, 25. septembra. Nasproti tem poročilom zatrjujejo druga poročila, da je na dnevni red prve seje državnega zbora postavljena kot prva točka vladna predloga glede reforme poslovnika državnega zbora, ki je sedaj v provizoriju.

Železničarsko gibanje.

Dunaj, 25. septembra. Nemški Eisenbahnbeamtenverband je imel večeraj sešatek, na katerem je bila sprejeta resolucija, ki pribija, da je razpoloženje na progi takoj, da je ugodna rešitev železničarskih zahtev do 30. t. m. nujno potrebna, sicer bi stali uradniki pred vprašanjem, ki bi lahko rodilo v vsakem oziru obžalovanja vredne posledice.

Argentinsko meso.

Dunaj, 25. septembra. Konferenca strokovnih referentov avstrijskih in ogrskih so bile prerusene. Avstrijska vlada zahteva uvoz argentinskega mesa. Ogrski strokovni referenti so se odpeljali v Budimpešto, da poročajo ministrskemu predsedniku.

Odlikovanja.

Dunaj, 25. septembra. Franc-Jozefov križec s krono sta dobila komi-

sar pri dež. vladi v Ljubljani dr. Fran Vončina in komisar pri okrajnem glavarstvu v Litiji Pavel Svetec. Okrajni gavar v Kamniku Ivan Kresse je dobil Franc-Jozefov red.

Delavni program državnega zbora.

Praga 25. septembra. Kakor poročajo »Narodni listy« z Dunaja, se je odločila vlada proti draginji ukreniti sledeče: znižanje tovnih tarifov, zvišanje uvoznega kontingenta za živino iz Srbije in uvoz argentinskega mesa do konca tega leta, zvišanje prejemkov drž. uradnikov nižjih kategorij. Državni zbor se sestane 5 oktobra na 75 dnevno zasedanje in se bo bavil pred vsem z draginjo.

Vojna nevarnost med Italijo in Turčijo.

Carigrad, 25. septembra. Večeraj so bile tu razširjene vesti, da je Italija že odposlala svojo vojsko v Tripolis. Na borzi so vrednosti zelo padle.

Rim, 25. septembra. Italijanske vojne ladje, in sicer dve diviziji, so odplule večeraj ob 9. iz pristanišča Avgusta Vesta pri Sirakuzah. Kam plove brodogrje oficijozno ni bilo naznanjeno, splošno se pa sodi, da je brodogrje namenjeno v Tripolis.

Carigrad, 25. septembra. Tu je razširjena vest, da se je turški sultan brzojavno obrnil na nemškega cesarja Viljema ter ga opozoril na vojno nevarnost in zaprosil za njegovo intervencijo. Turški časopisi pišejo popolnoma obupano.

Milan, 25. septembra. Rdeči križ je mobiliziran. 40 transportnih ladij bo prepeljalo 100.000 mož, ki so poklicani pod orožje za torek.

Rim, 25. septembra. Italijanski diplomatični krogi zatrjujejo, da se vrše med Italijo in Turčijo pogajanja in da je mirna rešitev vprašanja mogoča, če to hoče Turčija. Italija zahteva protektorat nad Tripolisom, nasprotno pa prizna turško vrhovno oblast in je pripravljena plačati Turčiji visoko najemnino. Turški krogi se temu protivijo in turški poslanci v Parizu je izjavil časnikarjem: »Ni sredstva, ki bi pripravilo Turčijo v miru do tega, da da Tripolis iz rok. Italija mora Tripolis Turčiji iztrgati, prodali pa dežele ne bomo!«

Pariz, 25. septembra. »Matine« poroča, da namerala Italija najprej veliko demonstracijo vojnih ladij in šele, če bi to nič ne izdalo hoče izkrcati v Tripolisu vojaštvo. Turčija je Italiji oficijalno naznanila, da bo na vsak poskus izkrcati vojaštvo v Tripolisu odgovorila z izgnanjem Italijanov iz Tripolisa in z bojotom italijanskega trgovstva. Italija je nasprotno izjavila, da bi to za njo pomenilo casus belli.

Rim, 25. septembra. Italija namerala poslati v Tripolis 30.000 mož na posebnih parnikih, katere bi spremljali vojno brodogrje.

Dunaj, 25. septembra. Ob 2. popoldan je krožila tu vest, da je Turčija brzojavno prosila dunajski in berlinski kabinet za intervencijo.

Dunaj, 25. septembra. Avstrijski diplomatični krogi zatrjujejo, da Avstrija nima povoda intervenirati niti v prilog Italije, niti v prilog Turčije. Počakati je treba, da pride ta obe državi sami do sporazuma, na katerega še vedno upajo.

Francoska vojna ladja se potopila.

Toulon, 25. sept. V tukajšnjem vestnišču je eksplodiral smodnik na priliki vojni križarki »Liberte«. Križarka se je razletela in v 19 minutah potopila. Z njo je izginilo v morju tudi 500 mož.

Novi vojni minster.

Dunaj, 25. sept. Večeraj popoldan je prisel iz Sarajeva na Dunaj novi vojni minister Auffenberg ki bo položil jutri ob 10. dopoldne prisego v roke cesarja.

Eksšah ujet.

London, 25. sept. »Morning Post« poroča iz Teherana, da so vladne čete ujele eksšaha.

Stolypinov naslednik.

Petrograd, 25. septembra. Uradno se razglašja imenovanje Kokovceva za ministrskega predsednika, vendar pa obdrži Kokovcev tudi finančni portfelj.

Bagrov.

Kejev, 25. septembra. V jutranjih urah so obesili Bagrova. Pred smrtjo je zahteval rabinerja, ker pa je hotel državni pravdnik prisostvovati razgovoru, je resigniral.

Izpremembe v ruskem ministrstvu.

Petrograd, 25. septembra. Kot minister za notranje zadeve je bil poklican carski komornik Gondatti. Odstopil je naučni minister Casso. Kot najresnejšega naslednika za to mesto imenujejo barona Tanbeja ali pa Ševjakova.

Razstava v Sofiji.

Sofija, 25. septembra. Večeraj dopoldne je bila otvorena razstava gospodarskih strojev in orodij, ki so jih priredili člani kmetijskih organizacij čeških in bolgarskih. Zlasti je zastopana češka industrija.

Kako je prišlo do umora srbskega kralja Aleksandra in kraljice Druge?

XVI.

Določitev dneva.

Med zarotniki je bil tudi Damjan Popović, polkovnik. Z njim smo računali, ker smo mu hoteli poveriti nalogo, da prevzame v noči prevrata glavno poveljstvo belgradske posadke. Toda Popovića so za nas docela nepričakovano premestili v Piroto za poveljnika tamkajšnjih utrd.

Naravno, da smo bili vsled tega v veliki zadregi, ker smo mu morali najti sposobnega namestnika. Toda koga?

Nekega dne je prišel k meni Genčić ter mi povedal, da je docela slučajno dobil namestnika za polkovnika Popovića.

»Kdo je to?« sem ga vprašal.

Polkovnik Mašin, bivši svak kraljice Druge,« je bil Genčićev odgovor.

»Zelo dobra izbira,« sem pripomnil jaz.

Odslej je polkovnik Mašin vsak dan prihajal na posvetovanja v moj vinograd, kjer smo se pozno v noč razgovarjali in dogovarjali.

Tako je bilo tudi 9. junija zvečer. Pokojni Mašin je prišel k meni, skupaj smo večerjali in po večerji smo se pripravljali, da odidemo v vinograd kraljevega adjutanta, polkovnika Mike Naumovića, na poslednji sestanek radi določitve še nekaterih podrobnosti.

Genčić je odšel v prvo nadstropje, da se preobleče, ker je bil v domači obleki. V tem času sva bila s pokojnim Mašinom sama.

Razgovarjajoč se o tem, da smo vendar enkrat dočakali dan, to je 10. junij, ko bosta imela v dvoru službo naš adjutant in naš ordonančni častnik, ker samo na to smo čakali, mi je naenkrat prišel na misel datum in rekel sem Mašinu: »Priatelj, jutri je 10. junija in ker je določeno, da se napad izvrši ob 2. po polnoči, znači to, da se bo prevrat dogodil 11. junija, to je prav istega dne, ko je bil umorjen knez Mihajlo!«

»Zares« — je pripomnil Mašin, — »kakšna fatalnost, na to ni nihče pomislil! Od kod takšen slučaj? Ako poginemo mi, bo nepoučeni svet rekel: Ta 11. juni je maščeval prvi 11. juni. Ako pa kralj in kraljica izgubita glave, bodo zopet rekli: vidite, nalašč so izbrali prav 11. juni, ki je bil že enkrat krvav za dinastijo Obrenovićev. Nihče ne bo verjel, da je tu posređi samo gol slučaj in ničesar pod bogom drugega.«

»Ali imaš prijatelj uniformo za jutri večer, ko se boš samega sebe reaktiviral?« sem vprašal Mašina.

»Imam shranjeno staro uniformo, ki pa ne odgovarja predpisom: na suknji je samo ena vrsta gumbov, a sedaj je predpisana suknja z dvema vrstama.«

»Kdo te bo za boga vprašal, če je suknja predpisana ali ne?«

Ko sem to spregovoril, se je že vrnil Genčić, pripravljen za odhod. Opozorila sva ga na fatalni datum. Tudi on je bil presenečen. Jeli smo se razgovarjati o tem, a končno smo prišli do zaključka, da se usodepolnemu dnevu ni mogoče izogniti. Izhoda ni bilo iz teh-le razlogov:

1. Ker smo že itak dovolj odlagali z izvršitvijo;

2. ker smo itak komaj in komaj pričakovali dan, da sta imela v dvoru skupaj službo naša človeka — kraljev adjutant in ordonančni oficir in

3. ker nismo mogli obvestiti naših ljudi v notranjosti, da se stvar odloži, ko smo jim že sporočili, da morajo drugega dne zvečer biti v Belgradu

Umrli so v Ljubljani:

Dne 21. septembra: Alojzij Teherne, zasebnik, 53 let, Zaloška cesta 11. — Rajmund Rupprecht, c. kr. domobranski nadporočnik, 39 let, Grajska planota.

Dne 22. septembra: Anton Oblak, rejnec, 4 mesece, Streliška ulica 15. — Ivan Uršič, delavec, 63 let, Radečkova cesta 11. — Marija Mörth, železniškega kurjaka vdova, 50 let, Ciril - Metodova ulica 19.

V deželni bolnici:

Dne 20. septembra: Fran Bihtar, sin bančnega uradnika, 14 let. — Marijana Magister, branjevka, 47 let.

Dne 21. septembra: Alojzij Ivec, rejnec, 13 let. — Anton Zaletnik, bivši delavec, 44 let. — Ivan Lukanc, dninar, 48 let. — Franja Stegnar, dninarica, 36 let.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 23. septembra 1911.

Matematični posojila	Dinar	Stegern
4% majeva renta	91-75	91-95
4 1/2% srebrna renta	94-85	95-05
4% avstr. krona renta	91-75	91-95
4% ogr.	90-65	90-85
4% kranjsko deželno posojilo	94-10	95-10
4% k. o. češke dež. banke	97-50	98-50

Srečke	Dinar	Stegern
Srečke iz 1. 1880 %	419—	431—
„ 1884 „	606—	618—
„ tiske	305-50	317-50
„ zemeljske 1. izdaje	292—	298—
„ II.	274-65	280-65
„ ogrske hipotečne	248-50	254-50
„ dun. komunalne	504—	516—
„ avstr. kreditne	501—	513—
„ ljubljanske	82—	88—
„ avstr. rdeč. križa	69-75	75-75
„ ogr.	45—	51—
„ basiliška	35-65	39-65
„ turške	245-35	248-35

Dinar	Stegern
Ljubljanske kreditne banke	465— 470—
Avstr. kreditnega zavoda	642-50 643-50
Dunajske bančne družbe	542-40 543-40
Južne železnice	115-25 116-25
Državne železnice	729-40 730-40
Alpine-Montan	818-40 819-40
Češke sladkorne družbe	315— 316-50
Zivnostenske banke	280— 282—

Valute	Dinar	Stegern
Ceklini	11-38	11-42
Marki	117-97	118-15
Franki	95-95	96-05
Lire	94-80	95—
Rublj.	254-50	255-50

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 25. septembra 1911.

Termin.

Pšenica za oktober 1911.	za 50 kg	11-82
Pšenica za april 1912	za 50 kg	12-04
Rž za oktober 1911	za 50 kg	10-17
Koruzna za maj 1912	za 50 kg	8-40
Oves za oktober 1911	za 50 kg	9-42

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 305-2 Srednji zračni tlak 30-76 mm

septem.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	vetri	nebo
23.	2. pop. 9. zv.	729-5 732-0	17-5 11-5	sr. jug. sr. zah.	sk. oblač. dež.
24.	7. zj.	732-0	10-8	brezvetr.	sk. oblač.
25.	2. pop. 9. zv.	733-1 734-9	14-0 13-4	sl. jvzh.	dež. oblačno.
25.	7. zj.	736-1	11-6	sl. jvzh.	megla

Srednja predvčerajska temperatura 14-8°, norm. 13-8° in včerajska 12-7°, norm. 13-6°. Padavina v 24 urah 19-4 mm in 7-7 mm

Zastoni

In franko dobi na zahtev vsak moj glavni katalog z okoli 4000 slikami darilnih in vseh vrst predmetov za hišno rabo. — C. in kr. dvorni dobavitelj Jan Konrad, Most št. 1105 (Češko).

Stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo 3291 in pripadki se odda takoj.

Več se izve Gruberjevo nabrežje 18

Ugodna prilika! 2373

Lpe, velike trgovske prostore

z opravo, na glavnem trgu, odda v najem; potem prodaja

2 velika kotla za žganje in 20 novih hrastovih sodov

od 4—500 l. Fran Cvek v Kamniku.

Prodajalka

popolnoma večja delikatesne in specerijske stroke, z večletnimi izpričevali

išče službe.

Ponudbe pod „št. 205“ poštno-
žeče Vrhnika. 3251

Dama

ki ji je kaj leželo na zdravem negovanju kože, slasti ki hoče odpraviti pege kakor tudi dobiti in ohraniti nežno mehko kožo, se umiva le z Milijanim mlečnim milom s konjickom (Znamka lesen konjček). Bergmann & Co., Berlin o. L. Remad po 90 v se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfumi.

Lokal

eventuelno s stanovanjem pripraven za trgovino ali obrt, na Kongresnem trgu št. 13

se odda v najem s 1. novembrom.

Natančnejša pojasnila daje upravnništvo „Slov. Naroda“, 2501

Genene

in okusne porabne in darilne predmete vseh vrst dobite v najbogatejši izbiri v mojem glavnem katalogu z okoli 4000 slikami, ki se pošlje na zahtevo vsakomur gratis in franko. C. in kr. dvorni dobavitelj JAN KONRAD, Most št. 1174, Češko.

Poštena gospodična, 3259

izurjena šivilja za obleke

se priporoča za delo na dom. Jožefa Terkal, Rožna ulica 9.

Za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno damatsko vino 233

Kuč

najboljše sredstvo.

4 steklenice (5 kg) franko K 4-50 Br. Novakovič, Ljubljana.

Resna ženitna ponudba.

Radi pomanjkanja znanja, se želi mlad učitelj, priključiti zunanosti, seznaniti v svrbo ženitbe z mlado inteligentno gospico ali vdovo. — Tajnost zadržana. — Le resne ponudbe s sliko, ki se vrne, naj se pošljejo pod znakom „Ideal 26“ :: upravnistvu „Slov. Naroda.“ :: 3289

Ant. Krejči

Ljubljana, Wolfova u. št. 5.

priporoča svojo bogato zalogo najmodernejših, najfinejših

kožuhovin, klobukov, in čepic.

Blago ceno in solidno.

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine ima v zalogi

fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov v Ljubljani,

Selenburgova ulica št. 5.

Temnica na razpolago.

Zunanja naročila z obratno pošto. Zahtevajte cenike!

Dijakom in dijakinjam popust!

Modna trgovina

O. Jezeršek

na Mestnem trgu

priporoča

svojo veliko izbiro damskih čepic, perila, zavratnic, pletenin, rokavic, predpas-
nikov itd.

po znane nizkih cenah.

Kupujte v slovenski trgovini!

Zaradi pozne sezije

Rokavice!

svilnate in pletene po znižanih cenah.

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Maršalovi hiši.

Za obila naročila se priporoča

OTILIJA BRAČKO.

Ugodna prilika za nakup trgovine

z mešanim blagom,

gostilniške obrti in zemljišča

se nudi. — Reflektanti dobe brezplačno pojasnila pri g. Kamenšku v pisarni „UNIVERSAL“, v Ljubljani. 3220

2 stavbni parceli

s površino 2727 m² na Prulah

stevbišči ste na vogalu ulice nasproti

novoga mostu v bližini železnega poslopja.

Načrti in pogoji so na razpolago pri g. Kamenšku v pisarni „UNIVERSAL“, Sedna ulica 4. 3219

Kupujte in zahtevajte edino le

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica št. 41.

Zavod za ortopedično telovadbo

v katerem se zdravi pod zdravniškim nadzorstvom

raznovrstne skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. je v Gosposki ulici št. 8, prtilično.

Pojasnila se dobivajo ob delavnikih od 4. do 5. popoldan istotam.

Oklic.

Prostovoljna dražba gozdnega zemljišča.

Dne 7. oktobra 1911, ob 11^h dopoldne vršila se bode

pri tukajšnji sodnji prostovoljna dražba gozdnih zemljišč.

1.) vl. št. 40., k. o. Wriesnig, 65, 67, 68 k. o. Oberkappel v skupni meri 42 hektarov,

2.) vl. št. 40., k. o. Johannesberg 21 ha.

Zemljišča pod 1.) in 2.) prodala se bodo vsako zase. Cenilna vrednost zemljišč pod št. 1.) znaša 9460 K, pod št. 2.) 41.770 K. Vadij prvih znaša 1000 K, drugih 4000 K.

Dražbeni pogoji ležijo pri tukajšnji sodnji na razpolago.

C. kr. okrajna sodnja v Marnbergu, odd., I.,

dne 15. septembra 1911.

E 445/11/7

Dražbeni oklic.

Dne 7. novembra 1911 depoldne ob 10. uri bo pri spodaj označenih sodnji, v izbi št. 3.

dražba zemljišča

vl. št. 59. d. obš. Kuželj, obstoječa iz za izvrševanje gostilniške in mesarske obrti pripravne hiše št. 5 v Petri na Kupi z gostilniškim vrtem, gospodarskim poslopjem, z dvema obokanimi hlevoma za 12 do 14 konadov živine in kolarnico, verande z ledenico, s svinjstvom hlevom in klavnico, ter 29 ar. vrta, 64 ar. njiv, 9 ar. travnikov, 20 ar. gozda in 133 ar. pašnikov.

Nepremični, katera je prodati na dražbi, je določena vrednost in sicer za hišo 20.000 K, za drugo poslopje 11.012 K in za zemljišče 13.091 K.

Najmanjši ponudek znaša 29.402 K pod tem zneskom se ne prodaja.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike i. t. d.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj označenih sodnji, v izbi št. 4 med pravilnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle uveljavljati gledé nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnah pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj označenjene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

Kočevje, dne 21. septembra 1911.

C. kr. okrajna sodnja v Kočevju, oddelek II.